

Izberite Gorenjsko kreditno banko za svojo banko

LETO XXIV. — številka 54

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sredo, 14. 7. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredo in soboto

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Oldhamski mladinci v Kranju

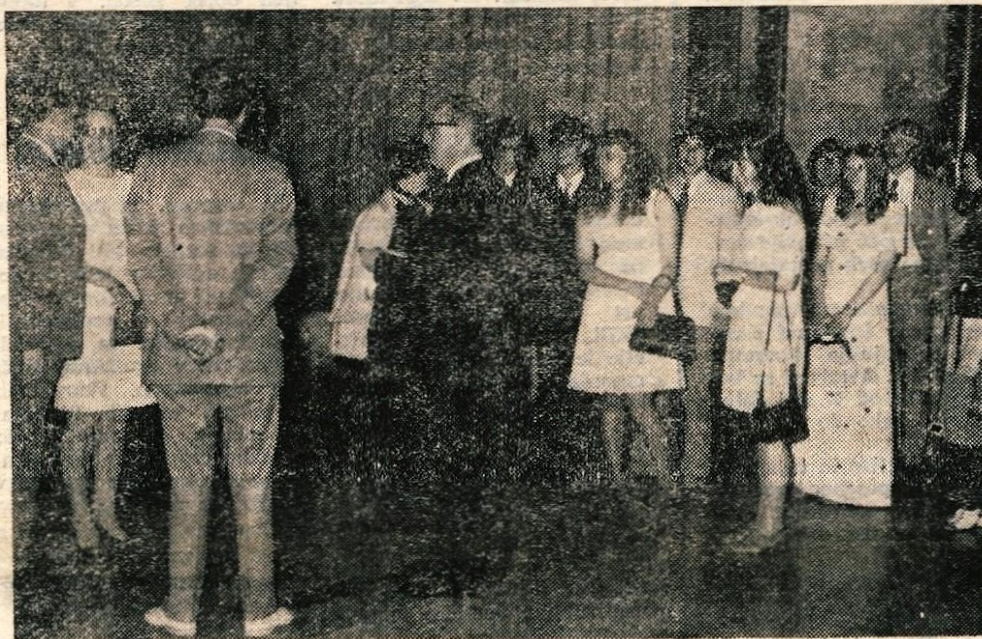
V okviru prijateljskega sodelovanja med mestoma Oldham in Kranj in v okviru tradicionalnih izmenjav mladinskih skupin obeh mest je v nedeljo popoldne prišla v Kranj skupina mladincev iz Oldhama. V skupini je 22 mladincev in mladink, vodi pa jo gospod Boys z ženo. Program njihovega bivanja je pripravila občinska konferenca zveze mladine Kranj. V treh tednih si bodo oldhamski mladinci ogledali kulturne in druge zanimivosti Kranja, obiskali nekatere kranjske delovne organizacije in se ob različnih priložnostih srečali z mladimi iz občine. Obiskali bodo tudi nekatere kraje na Gorenjskem. Razen tega si bodo med daljšim izletom ogledali Zagreb, Plitvice, nekatere obmorske kraje, Postojnsko jamo itd. Srečali pa se bodo tudi s člani društva prijateljev Oldhama, ki je bilo v Kranju ustanovljeno v začetku leta. (V Oldhamu pa so ustanovili društvo prijateljev Kranja).

Med bivanjem v Kranju bodo oldhamski mladinci stanovali v Dijaškem domu.

V ponedeljek dopoldne so jih predstavniki občinske konference zveze mladine Kranj že seznanili s posa-

meznimi gospodarskimi, družbenimi in drugimi značilnostmi kranjske občine ter z delom in cilji organizacije

zveze mladine v občini. Zvečer pa jih je sprejel tudi predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar. A. Ž.

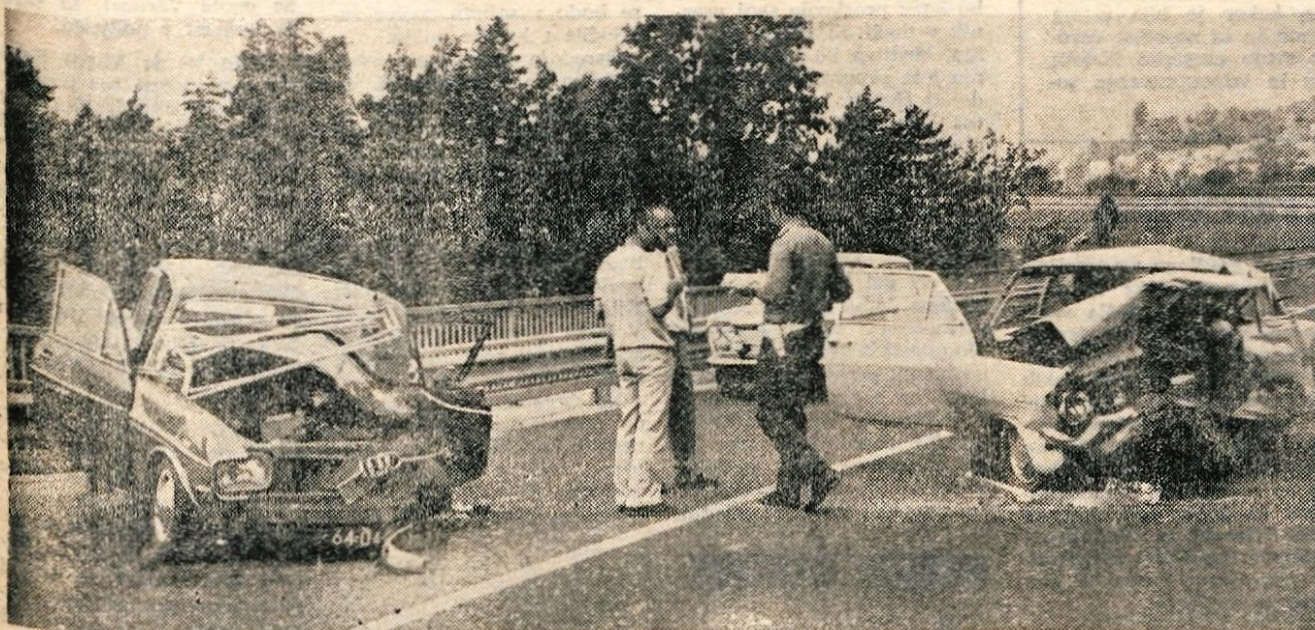

V ponedeljek zvečer je oldhamске mladince sprejel predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar. — Foto: F. Perdan

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERIJA

V današnji
številki
posebna
kulturna
rubrika
Snovanja

Usodno prehitvanje na viaduktu Lešnica — Foto: A. Zalar

Ž K KRANJ

sveže
pakirano
meso

ŽIVILA

XXI. mednarodni gorenjski sejem v Kranju od 6. - 17. VIII.

Osrednja proslava 30-letnice vstaje slovenskega naroda 22. julija 1971 v Lokvah pri Črnomlju

Začetek slavnostnega sporeda bo ob 11. uri. Po slavnostnem govoru predsednika Izvršnega sveta Staneta Kavčiča, bo koncert zbora in orkestra Doma JLA iz Beograda. Sodeluje tudi vojaška godba iz Ljubljane. Po slavnosti bo vse popoldne **zabavni program**, v katerem sodeluje ansambel Lojzeta Slaka in zabavni orkester Doma JLA iz Ljubljane ter drugi.

Na proslavo vabimo partizane, aktiviste, mladino in sploh vse, ki se čutijo povezane s slavno zgodovino našega osvobodilnega boja in naših današnjih naporov za uresničevanje idealov naše osvobodilne in revolucionarne borbe.

Organizacije SZDL in Zveze borcev so poklicane, da organizirajo čimvečjo udeležbo iz vse Slovenije, prav tako pa vabimo delovne kolektive in vse delovne organizacije, da organizirajo za ta dan svoje izlete na proslavo v Beli krajini.

Pripravljalni odbor se je dogovoril s železnico, ki je odobrila 50 % popusta na vseh slovenskih progah. Iz Ljubljane bo peljal na postajo Otovec pri Črnomlju poseben vlak. Vozovnica bo veljala 14,00 din na obe strani. Odhod bo 22. julija ob 6,40 iz Ljubljane, vračal pa se bo ob 17,32. Poleg tega bodo okrepelne vlaki na vseh progah, kolikor bo pač prijavljencev.

Vozovnice bodo v predprodaji na vseh postajah do vključno 19. julija t. l.

SAP in Ljubljana-Transport organizirata posebne avtobusne vožnje s Trga revolucije v Ljubljani z odhodom ob 7. uri na dan proslave 22. julija. Povratna vozovnica s popustom velja 25,00 din. Avtobusi se bodo vračali proti Ljubljani istega dne od 17. ure dalje. Vozovnice so v predprodaji ravno tako do 19. julija t. l.

Opozarjamo vse organizacije, kolektive in ustanove, ki bodo iz svojih krajev organizirale posebne avtobusne prevoze, da se pravi čas prijavijo avtobusnim podjetjem in njihovim poslovalnicam v domačih krajih, da ne bi zaradi zamude ostale brez avtobusov.

Prosimo vse organizatorje potovanja v Belo krajino, da javijo do petka, 16. julija t. l. število avtobusov na republiško konferenco SZDL Slovenije v Ljubljani, Komenskega 11, tel. 323-967, zaradi zagotovitve uspešnega prometnega režima v Črnomlju.

Odbor je razposlal vsem organizacijam SZDL v Sloveniji lepake. Prosimo, da jih takoj izobesijo na vidnih mestih ter zainteresirajo čimveč ljudi za udeležbo. Odbor posebnih osebnih vabil ne bo razpošiljal. Vabljeni so prav vsi, ki žele ob jubileju tako znamenitega zgodovinskega dogajanja, kakor je bila vstaja slovenskega naroda proti fašizmu in za narodno osvoboditev, izpričati tudi danes svojo zvestobo idejam osvobodilnega boja, revolucije in samoupravnega socializma.

Ni bilo gradiva

Tržič, 13. julija — Dopoldne so se v Tržiču sestali člani sveta gorenjskih občin, da bi na redni seji obravnavali predlog dolgoročnega razvoja Slovenije in izhodišča za slovenski urbani sistem. Žal pa člani sveta o predlogu dolgoročnega razvoja Slovenije niso mogli razpravljati. Ugotovili so, da razen poslancev republiške skupščine in občinskih skupščin nihče ni dobil gradiva oziroma predloga razvoja. Zato so se na seji dogovorili, da bodo še ta teden preskrbeli potrebno gradivo in ga poslali vsem članom sveta in da bo o predlogu v ponedeljek razpravljala klub poslancev za gorenjsko na redni seji. Sklenili so tudi, da

bodo o predlogu razpravljale gorenjske občinske skupščine in da bo komisija sveta gorenjskih občin do jeseni pripravila stališča o predlogu. Tako bo svet gorenjskih občin temeljiteje razpravljalo o predlogu dolgoročnega razvoja Slovenije predvidoma septembra letos. Člani sveta so na seji izrazili nezadovoljstvo, da je bila seja sklicana tako hitro in da predlagatelj oziroma republiški organi niso pravočasno razposlali gradiva za razpravo.

Svet tudi ni obravnaval izhodišč za urbani sistem Slovenije. Ugotovili so, da tudi to gradivo še ni v celoti pripravljeno.

A. Z.

Delegacija Medicine obiskala Škofjo Loko

Od četrтка, 1. julija, do ponedeljka, 5. julija, se je v Škofji Loki mudila na obisku uradna delegacija iz po-bratenega italijanskega mesta Medicina pod vodstvom podpredsednika občine Santija Renatija. Poleg gostov iz Medicine je Škofjo Loko obiskal tudi predstavnik Bologne. Na uradnih pogovorih so se predstavniki Medicine in Škofje Loke omejili predvsem na konkretne naloge glede nadaljnjih odnosov in sklenili preiti iz dejavnosti odbora na posamezne dejavnosti — šport, kultura, šolstvo, znanost. Do septembra bodo pripravili konkretne predloge in jih uskladili na sestanku v Medicini.

Med bivanjem v Škofji Loki, so si gostje iz Italije ogledali tovarni Iskro in Alpes v Železnikih ter se ob tem seznanili s samoupravljanjem in uspehi gospodarstva. Iz Železnikov se je delegacija napotila v zimsko turistični center na Starem vrhu in od tu v Poljansko dolino. Po teh krajih so gostitelji seznanjali goste z razvojem kmečkega turizma. Predzadnji dan obiska so se italijanski gostje udeležili XVI. izseljenskega piknika na grajskem vrtu v Škofji Loki, zadnji dan pa je bil pripravljen obisk Bleda. V torek, 6. julija je italijanska delegacija odpotovala domov.

— jg

Republiški vrh kmečkih sekcij

V nedeljo, 11. julija, je 58 delegatov občinskih konferenc SZDL iz vse Slovenije na zasedanju v Ljubljani ustanovilo kmečko sekcijo pri republiški konferenci SZDL. Doslej so imele te sekcije le krajevne in občinske organizacije SZDL. S tem je bila uresničena zamisel, da naj bi imeli kmetje svoje sekcije v okviru SZDL na vseh ravneh. Izvolili so predsedstvo kmečke sekcije, v katerem je 13 kmetov, njen prvi predsednik pa je postal Franc Simonič. Pravkar ustanovljena kmečka sekcija pomeni obliko politične organiziranosti kmetov.

V razpravi na nedeljskem ustanovnem zboru so poudarili, da morajo biti kmečke sekcije odločilen politični dejavnik pri uveljavljanju pravic kmetov v proizvodnji, delitvi dohodka in v predstavništvu v družbenopolitičnih skupnostih, skupščinah in drugih organih. Skratka, te sekcije, od najnižje do najvišje republiške, bodo zagovarjale kmetove interese v družbi, se politično borile za njihove samoupravne pravice in za ustavno zajamčena načela v sistemu družbenih dogovorov in sporazumov.

— jk

Voklo praznuje

Krajevna skupnost Voklo bo letos proslavila svoj praznik v dneh od 15. do 18. julija. Medtem ko je bil prejšnja leta program praznovanja dokaj skromen, pa so se letos namenili praznovanje obogatiti z več prireditvami. V četrtek 15. julija zvečer bo nogometna tekma med stari in mladimi. Naslednji dan bo prijateljsko srečanje v namiznem tenisu. V soboto zvečer ob pol osmih bo v gasilskem domu na Prebačevem slavnostna seja krajevne skupnosti in drugih družbenopolitičnih organizacij. Po seji bodo na spominska obeležja v Voklem in na Prebačevem položili vence. Isti večer je na programu tudi gasilska vaja, ki jo bodo pripravili prostovoljni gasilci iz devetih

gasilskih društev. Slavnosti se bodo v soboto zvečer zaključile s kresno nočjo.

Osrednja prireditev praznika pa bo v nedeljo, 18. julija, popoldne. Slovesnost se bo začela s prihodom povorke na slavnostni prostor. Tu bodo govorili in kulturni program, v katerem sodeluje tudi folklorna skupina iz tovarne Sava. Ob tej priložnosti bodo podelili priznanja za urejene hiše in okolice hiš. Trinajstim krvodajalcem iz Voklega, Prebačevega in Hraštja pa bodo razdelili srebrne značke rdečega križa.

Na slavnostni način pa bodo prostovoljnimi gasilcem v nedeljo izročili tudi novo motorno črpalko rösenbauer s prikolico. Prireditve bodo zaključili z zabavo. L. M.

KRANJ

Na drugo redno sejo se bo popoldne sestal izvršni odbor občinske konference socialistične zveze. Obravnaval bo stabilizacijski program ter problematiko in program telesne kulture v kranjski občini. Razen tega bodo na seji razpravljali tudi o evidentiranju kandidatov za članje republiške konference socialistične zveze in določili vodstva sekcij in drugih organov občinske konference SZDL.

A. Z.

Vinko Kepić 50-letnik

Na včerajšnji slovesnosti v prostorih občinske organizacije zveze združenj borcev v Kranju so predstavniki občinske organizacije Vinku Kepiću čestitali ob 50-letnici rojstva.

Vinko Kepić se je rodil 14. julija 1921 na Mlaki pri Komendi. Že pred vojno je delal v naprednih delavskih organizacijah, med vojno pa se je od 1943. leta naprej boril proti okupatorju na Gorenjskem, Stajerskem in Dolenjskem. Po vojni je do nedavnega aktivno delal v jugoslovanski ljudski armadi in v vseh občinskih družbenopolitičnih organizacijah. Zdaj je v tovarni Sava vodja delovne enote Varnost, ki skrbi za varnost v podjetju.

Vrsto let je Vinko Kepić ves svoj prosti čas posvečal delu v različnih družbenih organizacijah. Čeprav danes ob prostem času najraje ureja hišo in vrt okoli nje, pa je še vedno aktiven v različnih organizacijah. Tako je predsednik aktivna ZB v tovarni, sekretar oddelka ZK v Savi, član občinskega odbora zveze združenj borcev itd. Dela tudi v odborih Slandrove, Prešernove in XV. belokranjske brigade.

Ko sva se dan pred jubilejem pogovarjala, mi je zapadal, da je vesel, da so te tri brigade med prvimi objavile zgodovino svojega delovanja. Pravi, da mu je najtežje, kadar mora na zadnji poti spremljati nekdanje tovariše-borce in se poslavljati od njih. »Želim si tudi, da bi se hitreje približevali ciljem, za katere smo se med vojno štiri leta borili.«

A. Z.

Spet sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo

Stari je bil ukinjen 1965. leta, ko se je reorganizirala državna uprava

Znano je, da je bil po reorganizaciji državne uprave 1965. leta v Sloveniji ukinjen samostojni republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo. Od takrat dalje je imelo slovensko kmetijstvo in gozdarstvo le poseben sektor v okviru sekretariata za gospodarstvo. Do te spremembe je prišlo zaradi zmanjšanja stroškov za državno upravo. Posledica tega je bila tudi izredno šibka kadrovska zasedenost sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo, saj so se z vprašanji

kmetijstva ukvarjali le trije strokovnjaki, s problematiko gozdarstva pa celo eden. Zaradi tega se je delo skrilo na gole upravne zadeve.

Že ob ukinitvi sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo 1965. leta so kmetje in kmetijski ter gozdarski strokovnjaki opozarjali na posledice. Vendar je bila gospodarska reforma neizprosna. Ukinjen je bil tudi zvezni sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, čeprav smo imeli takrat v državi še vedno 50 odstotkov prebivalstva kmeč-

kega. Verjetno smo bili tudi ena redkih držav, ki ob takih gospodarskih pogojih tega organa ni imela!

1968. in posebno 1969. leta, ko je bila javna razprava o novem zakonu o gospodarjenju z gozdovi, pa so bile želje po samostojnem sekretariatu še glasnejše. Zahteve je podprla tudi II. konferenca ZKS, ki je obravnavala kmetijstvo. Zaradi tega je republiški izvršni svet lanske jesen sklenil, da pripravi vse potrebno za izdajo zakona o ustanovitvi republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo. Tega sklepa so bili posebno kmetje izredno veseli.

Enakega mnenja so bili tudi poslanci republiškega zbora skupščine SRS za zadnji seji, ki so menili, da ni treba razpravljati o predlogu za izdajo zakona, temveč kar o osnutku zakona. Torej, podprli so skrajšani postopek in s tem tudi prizadevanja republiškega izvršnega sveta, da Slovenija dobi že letos samostojen sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo! Predlagali so, naj bo kadrovska zasedba sekretariata takšna, da bo kos zapletenemu položaju v slovenskem (in tudi jugoslovanskem) kmetijstvu. Izvršni svet je obljubil, da bo pripravljen do septembra predlog za izdajo zakona o novem sekretariatu, vrhu slovenskega kmetijstva in gozdarstva.

J. Košnjek

Komisija za kadrovska in socialna vprašanja pri

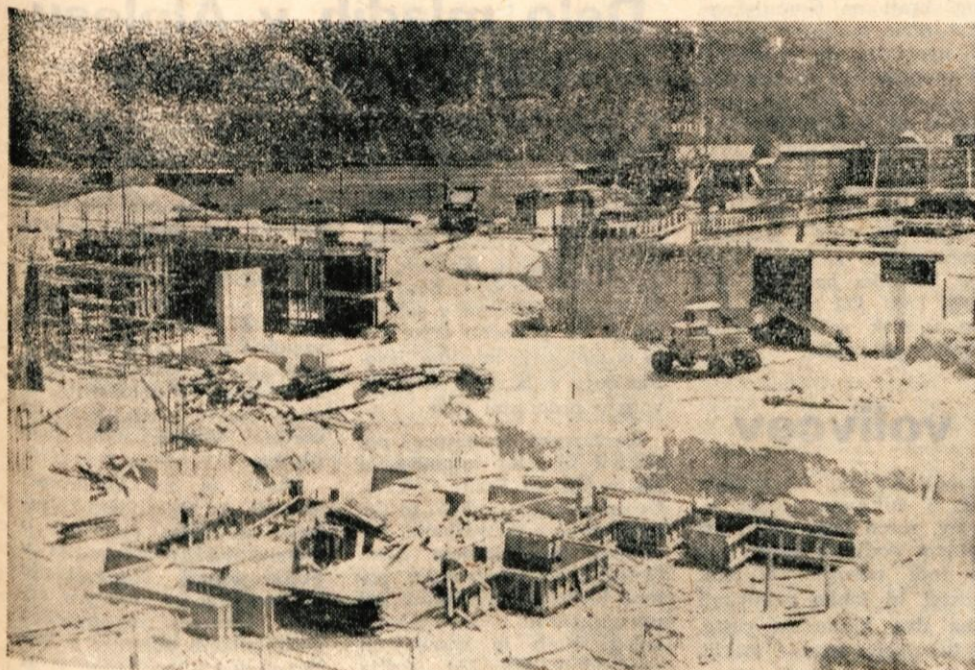
ALMIRI

alpski modni industriji Radovljica

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. 4 nekvalificirane delavce za priučitev na cotton strojih. Pogoji: odslužen vojaški rok.
2. več delavk za priučitev v šivalnici
3. več vajenk za izučitev poklica industrijska šivilja

Osební dohodek po pravilniku. Nastop dela je možen takoj. Interesenti naj se zglasijo v kadrovskem sektorju podjetja.

Delavci podjetja GIP Gradis grade v Kranjski gori, doslej največji hotel na Gorenjskem, kjer bo prostora za 420 gostov. S pripravljalnimi deli so začeli že jeseni in računajo, da bo hotel zgrajen do prihodnje poletne turistične sezone. — Foto: B. Blenkuš

V šolah premalo kmečke mladine

Ko se je slovenska skupščina lotila sanacije šolstva, je povečala tudi sredstva za štipendije in spremenila politiko štipendiranja. Za različne študente visokošolskih zavodov znaša tako povprečna letošnja štipendija 760 dinarjev. Tem spremembam se je prilagodila tudi politika štipendiranja kmečkih otrok. Skupščinska resolucija o kmetijstvu iz leta 1968 pravi, da noben talentiran kmečki otrok ne sme ostati neizobražen. To velja za otroke siromašnejših in premožnejših kmečkih družin. Da pridejo otroci v srednje in kasneje v visoke šole, so odgovorni starši, nič manjšo odgovornost pa nimajo učitelji, katerih dolžnost je, da otroke pravilno poklicno usmerjajo

in se ob tem pogovarjajo s starši.

Lani je iz republiškega sklada prejelo štipendije 1520 dijakov. Iz delavskih družin jih je bilo 721, iz kmečkih pa le 295. Starši 179 dijakov imajo nad 5 hektarjev zemlje, starši ostalih 116 pa manj kot 5 hektarjev zemlje. Razmerje torej ni ugodno.

Na visokih in višjih šolah je republiško štipendijo prejelo 312 študentov, od tega le 61 kmečkih! Med temi prevladujejo (40) otroci kmetov, ki imajo manj kot 5 hektarjev zemlje.

Drži torej, da otroci kmečkih staršev v šolah niso dovolj zastopani, posebno velja to za otroke staršev, ki nimajo veliko zemlje. — jk

Ukinitev davka od otroške obutve in konfekcije

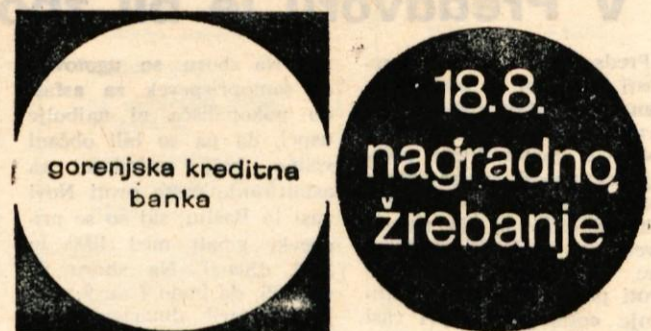
Na zadnji seji obeh zborov občinske skupščine na Jesenicah so razpravljali tudi o ukinitvi občinskega prometnega davka od otroške obutve in obutve ter nekaterih vrst tkanin in drugih tekstilnih izdelkov.

Z zakonom o republiškem davku od prometa blaga na drobno je obleka in perilo za otroke do vštete št. 16 in in otroške obutve do vštete številke 34 oproščeno plačila republiškega prometnega davka. Trgovsko podjetje Zarja Jesenice in trgovsko podjetje Murka Lesce sta zaprosili občinsko skupščino za ukinitvev prometnega davka, ki ji pripada. V svoji prošnji je trgovsko podjetje Zarja navedlo, da območje jeseniške občine meji na sosednjo Italijo, ki predstavlja za trgovino v občini hudo konkurenco, poleg tega pa

žele imeti prometni davek v taki višini kot sosednje občine. Trgovsko podjetje Murka pa utemeljuje svojo prošnjo s tem, da imajo poslovne enote na območju radovljiške in jeseniške občine precej dela pri izračunavanju prodajne cene ter pri obračunavanju občinskega prometnega davka.

Odborniki so menili, da bi morali prošnji nedvomno ugoditi, ker predpisi omejujejo črpanje sredstev prometnega davka nad določeno višino in ker ta prometni davek ne predstavlja pomembne postavke v proračunu občine. Zato so sprejeli predlog sveta za družbeni plan in finance, da bi prometni davek ukinili. Zaradi popisa znižanih prodajnih cen, bo odlok začel veljati s 1. septembrom.

M. Sedej

Neenakomeren razvoj področij povečuje socialne razlike

Zadnja leta se v naši družbi pojavljajo vse večje razlike v ravni osebnih dohodkov tudi med posameznimi področji. Te razlike pa nosijo s seboj vse tiste značilnosti, zaradi katerih potem ločimo visok in nizek življenjski standard. Pred časom je slovenska javnost ugotavljala, da imamo Kozjansko, nato pa tudi, da imamo Kozjanskih celo več, ne samo enega. Nekoliko manj drastične so primerjave med razvitejšimi in manj razvitejšimi področji Slovenije. Nekatera področja namreč, ki so nekdanj veljala za razvita — to so predvsem področja tradicionalne industrije — zadnja leta nazadujejo v družbenem produktu, kot tudi pri delitvi dohodka. Zadnja leta je razlika med dohodki v starih industrijskih središčih in med dohodkom v novejših industrijskih središčih občutna. Razvoj nekaterih gospodarskih dejavnosti teh središč zastaja. Med dejavnostmi, ki zastajajo v razvoju omenimo tekstilno industrijo, deloma tudi gozdarstvo in pa nekatere negospodarske dejavnosti.

Gorenjska je kot močno industrializirano področje dolgo časa vodila tako v delitvi družbenega dohodka kot v ravni življenjskega standarda. Zadnja leta pa kot pove statistika Gorenjska niti ne dosega več republiškega poprečja osebnih dohodkov. Vzrok bi lahko iskali prav v razširjenosti tistih gospodarskih panog na Gorenjskem, ki trenutno ne napredujejo, pač pa zaradi zastarele tehnologije in delovnih sredstev, nezadovoljive strukture zaposlenosti zastajajo v razvoju in tekmi s konjunkturalnejšimi panogami gospodarstva. Od poprečja navzgor pa odstopajo dejavnosti kot so projektiranje, elektrogospodarstvo, grafična industrija, cestni promet, bančništvo, zunanja in grosistična trgovina itd.

Zaradi neenakih gospodarskih pogojev postaja primerjava osebnih dohodkov v omenjenih gospodarskih panogah včasih prav absurda posebno glede na primerjavo med delavci z enako izobrazbo oziroma kvalifikacijo. Te razlike ne povzročajo samo razlik v nivoju standarda zaposlenih, pač pa so posledice daljnosežnejše, saj je osebni dohodek osnova tudi za izračun pokojnine. Absurd je predvsem v tem, da imajo potem delavci z enako kvalifikacijo in delovno dobo občutne razlike v pokojnini le zaradi različnega gospodarskega položaja delovnih organizacij in ne samo zaradi različnega vloženega dela.

Razlike niso tako nepomembne, saj razmerja dossegajo včasih tudi 1:2. Za primer vzemimo poprečje OD nekvalificiranih delavcev v Tekstilindusu za november lani. Poprečni OD za enako obdobje in kvalifikacijo v tovarni IBI je bil za 84 odstotkov večji. Še večje razlike so med različnimi gospodarskimi panogami — če ostanemo v krajski občini — poprečni OD za isto kvalifikacijo in v istem obdobju je bil na primer v Projektivnem podjetju za 186 odstotkov večji kot v Tekstilindusu.

Nizji dohodek gospodarstva pa določa tudi raven tistih dejavnosti, za katere je delavec življenjsko zainteresiran in ki v kompleksu tvorijo življenjski standard (zdravstvo, šolstvo, kultura itd.). Zastoj na tem področju pa ima ob daljšem trajanju vsekakor daljnosežne posledice in vodi k povečevanju socialnih razlik v družbi.

V Preddvoru je bil zbor volivcev

Predsednik krajevne skupnosti Preddvor je pred kratkim sklical zbor volivcev, na katerem so obravnavali poročilo o materialnem položaju skupnosti in se pogovarjali o nekaterih komunalnih delih, ki bi jih morali izvesti v najkrajšem času. Gre za asfaltiranje ceste proti pokopališču, za asfaltiranje ceste proti Novi vasi in za asfaltiranje ceste proti Bašlju mimo gasilskega do-

ma. Na zboru so ugotovili, da samoprispevek za asfalt do pokopališča ni najbolje uspel, da pa so bili občani veliko bolj radodarni za asfaltiranje ceste proti Novi vasi in Bašlju, saj so se prispevki gibali med 1000 in 2000 dinarji. Na zboru so sklenili, da bodo 7 do 9 milijonov starih dinarjev zbrali s samoprispevkom, prispevek od mestnega zemljišča in

dotacija KS naj bi znašala 6 do 8 milijonov starih dinarjev, razen tega pa bi pri Cestnem podjetju Kranj najeli tudi posojilo. S temi sredstvi bi lahko asfaltirali slaba dva kilometra ceste. Da bo akcija hitreje stekla, so izvolili gradbeni odbor. Prebivalci Preddvora in okolice upajo, da bo po zaključku teh del Preddvor spet lepši.

A. Krč

Še precej črnih točk na področju higiene

V splošni skrbi za zdravstveno varstvo ljudi ima nedvomno pomembno vlogo tudi sanitarna inšpekcija, čeprav ponekod vidijo v inšpektoriju človeka, ki povzroča le težave in stroške. Tak odnos zasledimo zlasti tam, kjer podcenjujejo pomen higienskih ukrepov. Seveda ob tem ni čudno, če se je treba večkrat poslužiti ostrejših ukrepov in tudi kazni. Lani so sanitarni inšpektorji v škofjeloški občini mandatno kaznovali 32 ljudi, 6 pa so jih predlagali za pravno kazenski postopek. Iz poročila inšpekcije je razvidno, da je še precej črnih točk na področju higiene, še največ pa v komunalni higieni, varstvu zraka pred onesnaženjem in higieni živil.

V zadnjem času so sanitarni inšpektorji večkrat ugotovili, da trgovci iščejo zasluka z razširjanjem poslovanja na prodajo novih živil, čeprav ne morejo zagotoviti, da se ne bi kvarila. Predvsem ne morejo marsikje razumeti zahtev po ločitvi mesa od mlečnih in delikatesnih izdelkov, kruha itd. Slabo higieno lahko ugotavljamo tudi pri prodaji kruha in peciva. Košare za kruh so čisto umazane, prav tako police. Tudi peki so pri svojem delu velikokrat preveč brezbržni in ne upoštevajo osnovnih pravil higiene. Ker naprav, posod in prostorov ne čistijo redno, se v kruhu marsikdaj znajde tudi kaj neprebavljivega.

Kar zadeva onesnaženje zraka škofjeloška občina ni tako ogrožena, kot nekateri drugi kraji na Gorenjskem. Kljub temu sanitarna inšpekcija ugotavlja, da bi morala občina poskrbeti za kontrolo čistoče zraka, delovne organizacije pa za kontrolo škodljivih izpušnih plinov in drugih snovi. V občini je deset večjih delovnih organizacij, katerih izpušni plini so zdravju škodljivi. Največji onesnaževalec zraka je podjetje Termika na Trati pri Škofji Loki. Od tam se dvigajo v zrak velike količine mineralnega prahu.

Precej težav imajo v Škofji Loki tudi s preskrbo pitne vode. Skoraj 40 odstotkov prebivalcev še vedno uporablja vodo iz virov, ki niso povsem zanesljivi. Manjši vodovodi so večina že stari in dotrajani. Vsako leto bi jih bi-

lo treba nekaj popraviti. Pregledati bi bilo treba tudi zajetje glavnega škofjeloškega vodovoda. V njem se ob večjih nalivih pojavi kalna voda. Domnevajo, da površinska voda pride v stik s talno vodo.

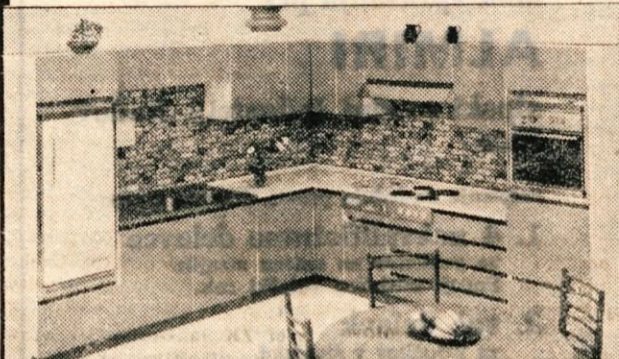
L. B.

novo

V ŠIROKEM PROGRAMU

gorenje

KUHINJA MNOGIH KOMBINACIJ - KUHINJA VAŠIH ŽELJ

SODOBNA KUHINJA JE SESTAVA

POHIŠTVA IN GOSPODINJSKIH APARATOV,

KI VAM POSTAVLJENI NA PRAVO MESTO PRIHRANJO VELIKO TRUDA IN ČASA

gorenje PROIZVAJA OBOJE

Delo mladih v Alplesu ponovno oživel

V tovarni pohištva Alples v Železnikih je mlajših od 27 let več kot 250 delavcev ali dobra tretjina zaposlenih. Pred nekaj leti so bili povezani v dokaj aktivni mladinski organizaciji. Kasneje je njeno delo zamrlo. Zato so se mladi v Alplesu v soboto zbrali, da ponovno ožive delo organizacije mladine, izvolijo novo vodstvo in se pogovore o programu dela.

Konferenco je najprej pozdravil sekretar organizacije ZK v Alplesu Franc Čeferin. Orisal je razvoj, vlogo in delo mladine v medvojnem, vojnem in sedanjem času. Obljubil je vsestransko pomoč komunistov mladim pri uresničevanju zastavljenih nalog. Nato je spregovoril predsednik OK ZM Škofja Loka Marijan Smid. Govoril je o nalogah mladine v škofjeloški občini in pozval mlade v Alplesu, da se zavzamejo za krepitev samoupravlja-

nja ter strokovnega in političnega izobraževanja.

Konferenca je sprejela statut in program dela. Za predsednika so izvolili Lojzeta Nastrana.

V razpravi, v katero so poslegli tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v podjetju, je beseda tekla o stanovanjski problematiki, izobraževanju in pripravi na svečano otvoritev nove hale Alplesa.

Mladi so na konferenci sklenili, da bodo čimprej organizirali širšo razpravo o stanovanjski problematiki v Škofji dolini. Pomanjkanje stanovanj je — predvsem zaradi velikega doseljavanja zlasti mladih delavcev v Škofjo dolino — vsak dan večji problem. Menijo, da ga bodo morali skupno reševati tako kolektivi kot tudi vse družbenopolitične organizacije.

Dve skrajnosti

Po dosedanjih razpravah o združitvi Gorenjske kreditne banke z Ljubljansko banko

Pravzaprav je bilo po letošnjem zboru Gorenjske kreditne banke v začetku leta malo tako imenovanih organiziranih širših in če hočete javnih razprav o združitvi Gorenjske kreditne banke z Ljubljansko banko. Bilo je sicer slišati veliko različnih mnenj. Morda celo več pred zborom banke kot po njem.

Spomnim se, da so takrat nekateri menili, da ni nobene potrebe, da bi se združila Gorenjska kreditna banka z Ljubljansko banko. V mesecih, ko se je znašla v težavah enkrat ena, drugič druga delovna organizacija, je namreč Gorenjska kreditna banka vedno zmogla premagovati težave ob koncu meseca oziroma pred izplačilnimi dnevi. Razen tega Gorenjska kreditna banka nikdar ni bila nelikvidna. Prav zato torej mnenja, da združitev ni potrebna in da je ta banka dovolj močna.

Spomnim pa se tudi, da so nekateri poudarjali, da banka ni dovolj močna oziroma sposobna pomagati pri investicijah in potrebah, ki jih ima gorenjsko gospodarstvo za nadaljnji razvoj. Zato so se zavzemali za združitev z večjo, močnejšo banko. Takšno stališče je prav gotovo logično, čeprav je prav tako res, da doslej pri nas v širši ali ožji družbeni skupnosti nikdar ni vlagala kapital za razvoj le ena banka. Tako se tudi gorenjsko gospodarstvo oziroma gorenjska teritorialna skupnost ta leta nista razvijala le s krediti Gorenjske kreditne banke.

Enim in drugim stališčem je potem v začetku leta napravil konec zbor banke, kjer so sklenili, da je treba preučiti, kakšno vlogo bo pri nadaljnjem razvoju Gorenjske lahko imela Gorenjska kreditna banka in hkrati tudi možnosti za združitev s kako večjo banko.

Na podlagi zbranih podatkov in analiz so strokovnjaki ocenili, da je združitev Gorenjske kreditne banke z večjo banko glede na potrebe Gorenjske potrebna. To zato, ker Gorenjska kreditna banka in gorenjske gospodarske organizacije razpolagajo s precej manjšimi finančnimi sredstvi, kot bi ustrezalo sedanji stopnji razvoja gorenjskega gospodarstva. Od večje banke naj bi torej gorenjsko gospodarstvo dobilo tudi več denarja. Ob tem pa so strokovnjaki tudi menili, da bi se banka združila z Ljubljansko banko.

Uvodoma sem zapisal, da je bilo doslej malo tako imenovanih širših oziroma javnih razprav o združitvi. Razprave so se namreč začele pred nedavnim, ko so bili v posameznih gorenjskih občinah zbori komitentov banke. Po zborih pa je o združitvi razpravljali še medobčinski svet ZK za Gorenjsko, vprašanje združitve pa je bilo omenjeno tudi na seji sveta gorenjskih občin.

Na zborih komitentov je bilo slišati takšna in drugačna stališča o združitvi. Povsod so se sicer strinjali, da je združitev Gorenjske kreditne banke z Ljubljansko banko v redu, niso pa bili enotni, ali naj se Gorenjska kreditna banka priključi k Ljubljanski banki kot celota ali pa po posameznih občinah.

Tudi medobčinski svet ZK za Gorenjsko se je z združitvijo strinjal in poudaril, da združitev nima zgolj ekonomski, marveč tudi politični pomen in da je zato tudi zveza komunistov upravičena povedati svoje mnenje. Hkrati pa so člani medobčinskega sveta ugotovili, da so bili z razpravami v posameznih občinah premalo seznanjeni oziroma niti niso bili obveščeni. Vendar pa je medobčinski

svet nato sprejel jasno stališče, naj se Gorenjska kreditna banka kot celota priključi k Ljubljanski banki in da bi bilo drobljenje po občinah nesmotrno. Takšna priključitev je namreč tudi v skladu s prizadevanji, da se Gorenjska kot celota vključi v slovenski razvojni program.

Svet gorenjskih občin, ki se je sestel nekaj dni zatem, pa ni bil takšnega mnenja. Pravzaprav se sploh ni opredelil do stališč medobčinskega sveta ZK, ampak je na seji več ali manj obveljalo slabo izoblikovano stališče, naj o enotni združitvi ali po posameznih občinah odločijo komitenti na zboru banke, ko bodo odločali o združitvi.

Skratka, tako kot smo vse do letošnjega zbora Gorenjske kreditne banke slišali vrsto mnenj in utemeljitev za in proti združitvi nasploh, sedaj kot kaže ni moč doseči enotnosti glede oblike združitve.

Morda trenutni računi nekaterim, ki bi radi čimpreje uresničili razne programe, res kažejo, da bi bila priključitev po občinah smotrnejša. Če pa upoštevamo srednjeročni oziroma dolgoročni razvoj Gorenjske kot celote, pa takšno stališče najbrž ni na mestu. Morda je stališče medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko kot celoto, trenutno na videz res bolj politično kot ekonomsko. Toda, ker že vrsto let tako rekoč na vsakem koraku oziroma na različnih razpravah govorimo, da je Gorenjska zaožrožen skupni prostor, bo to stališče prav gotovo prevladalo tudi v dolgoročnem programu razvoja Gorenjske, ki je prav sedaj v pripravi.

Res je, da bodo slej ko prej o priključitvi in tudi o takšni ali drugačni obliki priključitve Gorenjske kreditne banke k Ljubljanski banki odločili komitenti na zboru banke. Vendar pa bi bilo škoda, če bi tudi takrat prevladali predvsem kratkoročni interesi. Konec koncev bi bil že čas, da se ob nehnem razglasanju o enotnosti Gorenjske začnemo izogibati neenotnim teženjam. Prav je, da začnemo izvajati enotno politiko, enoten gorenjski program in da temu primerno sprejemamo tudi stališča in ukrepe, ne pa da z različnimi hotenji zadevamo iz ene skrajnosti v drugo. Če se pred letom ali letom in pol ni bilo moč sporazumeti o združitvi, potem bi bilo vsaj pri tej odločitvi treba slediti vsem dosedanjim besedam o Gorenjski kot celoti.

A. Zalar

Bombažna predilnica in tkalnica Tržič

razpisuje javno prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- 70 elektromotorjev različnih ja-kosti,
- 1 rezkalni stroj tönnis s krožno žago,
- 6 raztezal s predilnih strojev dobson.

Javna prodaja bo v ponedeljek, 19. 7. 1971, s pričetkom ob 9. uri na parkirnem prostoru pred vhodom v podjetje.

Prometno, gostinsko in turistično podjetje

Ljubljana Transport, poslovna enota Jesenice

objavlja prosta delovna mesta:

1. več avtobusnih šoferjev
2. več KV kuharjev in natakarkarjev

za določen ali nedoločen čas za hotel Spik v Gozd Martuljku.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

pod 1.: da imajo izpit za KV delavca prometne stroke ter da uspešno opravijo psihotehnični pregled; pod 2.: da imajo zaključeno gostinsko šolo, praksa zaželeno.

Za delovna mesta kuharjev in natakarkarjev samska ali družinska stanovanja po dogovoru.

Poskusno delo in osebni dohodek sta določena s pravilnikom.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev v roku 10 dni od objave na naslov: Ljubljana Transport, PE Jesenice.

PLANINSKO DRUŠTVO Medvode

razpisuje prosta delovna mesta:

KUHARICE za planinski dom »TAMAR«

NATAKARICE za planinski dom »TAMAR«

Pismene prijave s potrdili o strokovnosti bomo sprejemali 15 dni po objavi.

Hotelsko podjetje GORENJKJA Jesenice

DAJE V NAJEM

»DOM POD GOLICO« Planina pod Golico nad Jesenicami.

Vse informacije dobijo zainteresirani na upravi podjetja na Jesenicah, Prešernova 16, kamor naj dostavijo tudi ustrezne ponudbe.

DODATNI ZASLUZEKI!

Vabimo odrasle in mladih k pobiranju krompirja na deloviščih Kmetijsko živilskega kombinata v Zabnici, Senčurja in Cerkljah. Z izkopom v Zabnici (ob železniški progi) bomo pričeli v slučaju lepega vremena dne 19. t. m. ob 7. uri.

PRIDITE IN ZADOVOLJNI BOSTE!

Kam za zabavo?

Vabi vas hotel Creina Kranj

Vsak dan razen ponedeljka od 19. do 23. ure glasba za ples in razvedrilo v hotelski restavraciji in na terasi.

Privošcite si prijeten večer!

Strelsko tekmovanje v Predosljah

Ekipno SD Iskra, najboljši posameznik Peternej

V počastitev dneva borca in dneva vstaje je strelska družina Franc Mrak iz Predoselj pod pokroviteljstvom zveze združenj borcev NOV Kranj v nedeljo dopoldne na improviziranem strelišču

v Valjavčevem logu blizu vasi Suha pri Predosljah pripravila strelsko tekmovanje. Tekmovanja se je udeležilo 15 ekip strelskih družin iz kranjske občine, nadalje ekip organizacij zveze borcev, zve-

ze rezervnih oficirjev in podoficirjev, ekipi pripadnikov JLA in športnega društva Borec Kranj. Tričlanske ekipe so tekmovali v streljanju z zračno puško, malokalibrsko pištolo in malokalibrsko puško. Vsak član ekipe je streljal z vsemi tremi vrstami orožja. Organizatorji so se potrudili in je tekmovanje potekalo nemoteno. Med ekipami je bila najboljša strelska družina Iskre Kranj, med posamezniki pa Franc Peternej SD Sava. Tako je ekipa Iskre že drugič osvojila prehodni pokal.

Rezultati — ekipno: 1. SD Iskra Kranj 1191 krogov od 1500, 2. SD Stane Kovačič 1089, 3. SD Sava 1083, 4. SD Tone Nadižar 1028, 5. SD Franc Mrak I. 944, 6. SD Bratstvo Edinstvo 910, 7. SD Franc Mrak II. 883, 8. SD sekcija Kokrica 774, 9. ZB Kokrica 743, 10. JLA I. ekipa 662 krogov itd. — **Posamezniki:** 1. Franc Peternej 421 krogov od 500 (zračna puška 256, pištola 88, puška 77), 2. Franc Černe 417 (zračna puška 252, pištola 77, puška 88), 3. Vinko Frelj 389 (zračna puška 219, pištola 80, puška 90), 4. Jože Lombar 387 (zračna puška 261, pištola 38, puška 88), 5. Božo Malovrh 385 (zračna puška 257, pištola 49, puška 79) itd.

Prve tri ekipe in trije najboljši posamezniki so dobili diplome. **A. Z.**

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI VPISUJE V DOPISNE ŠOLE

- osnovno šolo (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativno šolo (dveletna)
- ekonomsko srednjo šolo (dopisno, kombinirano)
- tehniško šolo (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kemijsko stroko)
- delovodsko šolo (za strojno stroko)
- poklicno šolo kovinarske stroke

VPISUJE TUDI V DOPISNE TEČAJE

- nemškega in italijanskega jezika
- tehniškega risanja
- za skladiščenje
- za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- za varnost pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)

VPISUJEJO VSAK DAN od 7. do 14.30, ob torkih do 18. ure ter drugo soboto v mesecu.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko izvedeli iz prospekta za šol. leto 1971/72, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

S takojšnjim vpisom pridobite na časul

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI. Za prospekt pošljite znamko v vrednosti 3,00 dinarje na naslov:

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA, Ljubljana, Parmova 39, telefon 312-141, poštni predal 106.

S šolstvom so Tržičani lahko zadovoljni

Letošnji šolski dnevi so se v tržiški občini iztekli že zadnjega junija, ker so šole imele 5-dnevni delovni teden. Tudi v Tržiču so bili pozorni na to, kako se bo sprememba delovnega ritma pokazala pri učnih uspehih. Izkušnje kranjskih in nekaterih drugih osnovnih šol v prejšnjih letih so pokazale, da se učni uspeh ni bistveno spremenil, še celo ne v škodo, da pa je ob manjšem številu negativnih ocen tudi manj odličnih. Podobno sliko kažejo tudi tržiške šole po zaključnih konferencah.

Tri tržiške osnovne šole ali njihove podružnice je v šolskem letu 1970/71 obiskovalo 1523 učencev. 1374 jih je izdelalo razred (90,2 %), 94 pa jih ima to možnost še na popravni izpiti (6,1 %). Uspehi je relativno visoki, prvič je prebita magična meja 90 % že v junijskem roku, lanski odstotek pa se je povečal za 0,5 %.

Posamezne šole so po uspehu zelo izenačene (uspeh se med njimi razlikuje le za 0,5 %, oziroma za 1 % med najboljšo in najslabšo), kar kaže tudi na izenačenost kriterijev v občini.

Od 581 učencev na osnovni šoli heroja Bračiča in njenih podružnicah v Kovorju in Lešah je uspeh 89,7 % (na centralni šoli 88,9 %, na podružničnih 94,1 %). Razred bo ponavljalo 27 učencev, 34 pa jih ima popravne izpite. Uspeh je glede na lanski junij boljši za 1 %.

Grajzerjeva šola je imela skupaj s podružnicami v Dolini, Lomu in Podljudelju 594 učencev. Na centralni šoli je 525 učencev doseglo 89,7 % uspeh, na podružničnih pa bo izmed 69 učencev ponavljala ena sama učenka in je uspeh 98,6 %. Šola je kot celota dosegla 90,7 % uspeh. Razred bo ponavljalo 21 učencev, preostalih 33 pa ima popravne izpite. Tudi ta šola je povečala svoj lanski junijski odstotek za eno enoto.

V Križah (348 učencev) so dosegli 90,2 % in so na občinskem poprečju. Vendar bo le 7 učencev zagotovo moralo ponavljati razred, ostalim, ki niso uspeli — 27 jih je — pa so na voljo še popravni izpiti.

Primerjava nam razkrije tole sliko: segle soliden uspeh že v lanskem letu, letos pa so ga še nekoliko izboljšale. Slabše pa je še vedno razmerje med tako imenovano nižjo in višjo stopnjo. Od 1. do 4. razreda so zlasti ponekod uspehi občutno višji kot na predmetni stopnji (5. do 8. razreda).

Primerjava nam razkrije tole sliko:

Šola	razred. pouk	predmet. pouk
OŠ heroja Bračiča (centralna)	95,7 %	83,1 %
podružnica Kovor	100 %	
podružnica Leše	85,7 %	
OŠ heroja Grajzerja	93,6 %	86,3 %
podružnica Dolina	100 %	
podružnica Lom	100 %	
podružnica Podljudelj	97,1 %	
OŠ Križe	98,2 %	82,2 %

Po popravni izpiti se bo ta razkorak sicer zmanjšal, zagotovo pa bo še ostal.

V organizacijskem okviru osnovne šole heroja Grajzerja deluje tudi enota posebne šole, ki ima štiri razrede, višjo stopnjo pa učenci obiskujejo v Kranju. Letos je tržiško posebno šolo obiskovalo 25 učencev in so vsi razen dveh razredov izdelali. Tako je tudi posebna šola dosegla lep uspeh (92 % v primeri lanskim 86,2 %).

Ker se materialne, kadrovske in prostorske razmere v tržiški občini že nekaj let sem izboljšujejo (7. avgusta bodo odprli novo šolo v Križah z nad 3000 m² površine ali skoraj 8,6 m² na učenca od celotne površine), je pričakovati, da bo že junijski uspeh vsako leto presegel 90 %, če se ne bo še za kak odstotek pomaknil navzgor. —ok—

V. Groharjeva slikarska kolonija začela delati

Pretekli teden je na področju škofjeloške občine začela z delom že V. tradicionalna Groharjeva slikarska kolonija. Letos so se umetniki iz več držav zbrali v Poljanski dolini s centrom v Poljanah. Razgibana in slikovita pokrajina v Poljanski dolini je kot nalašč za izbiro številnih lepih motivov. Zato imajo slikarji kar precej težav, da res izberejo tiste najboljše. Dela, ki jih izde-

lajo umetniki v Groharjevi koloniji, postanejo last pridelateljev, skupščine občine Škofja Loka in Loškega muzeja. V štirih letih je postala zbirka že kar bogata, letos pa bo še precej pridobila na vrednosti. Morda bodo letos dela še posebno zanimiva, ker področje letošnje kolonije, Poljanska dolina, v preteklih letih ni bila tako zastopana. —jg—

Streljanje z zračno puško, malokalibrsko pištolo in malokalibrsko puštolo v Predosljah se je udeležilo 15 ekip — Foto: Jože Sitar

Kvaliteten kulturni premik

Pred nedavnim je bilo v delu kranjske kulturne skupnosti končano dokaj dolgo obdobje, za katero je bilo značilno notranje utrjevanje kulturne skupnosti in s tem v zvezi reševanje različnih organizacijskih in finančnih vprašanj. Na zadnji seji skupščine kulturne skupnosti konec minulega meseca so člani sprejeli merila za financiranje kulturne dejavnosti v občini, še pomembnejše pa je, da so bile sklenjene oziroma potrjene tudi pogodbe o povračilu sredstev za dejavnost kranjskih kulturnih zavodov za letos.

Sklenitev oziroma podpis pogodb pomeni kvaliteten premik na področju urejanja tistih odnosov v občini. Lahko bi rekli, da se je s tem začelo obdobje, ko se bo kulturna skupnost lahko bolj posvetila vsebini, posebno pa dolgoročnemu programskemu razvoju. Osnova za takšno delo so torej pogodbe o povračilu sredstev sklenjene med kulturno skupnostjo in kulturnimi zavodi: Gorenjski muzej, Osrednja knjižnica Kranj, Prešernovo gledališče, Zavod za spomeniško varstvo in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij. Pogodbe o povračilu sredstev za temeljno oziroma redno dejavnost teh zavodov in za razširjeno dejavnost so bile sklenjene na podlagi predloženih delovnih načrtov posameznih zavodov. Delovne načrte je dober mesec preučevala posebna delovna skupina kulturne skupnosti. Na podlagi skrbnih in pretehtanih preučevanj posameznih predvidenih nalog in akcij je bil s predstavniki zavodov dosežen sporazum, koliko sredstev bo kulturna skupnost letos namenila za

njihovo delo. S pogodbami so torej ovrednoteni predloženi delovni programi. Pri tem je treba poudariti, da so pogodbe z omenjenimi kulturnimi zavodi izdelane oziroma sklenjene na podlagi meril, ki so usklajena s predpisanimi družbenim dogovorom o delitvi osebnih dohodkov. Tako te pogodbe zagotavljajo zavodom boljše pogoje za delitev osebnih dohodkov, hkrati pa jih obvezujejo, da izpolnijo predložene delovne programe. Bistvo takšnega pogodbenega odnosa oz. financiranja pa je, da morajo nosilci kulturne dejavnosti v občini na podlagi programov zadovoljevati kulturne potrebe občanov in razvijati njihove kulturne interese, varovati kulturno dediščino in razvijati kulturno ustvarjalnost. Lahko rečemo, da že grob pregled vsebine posameznih programov zagotavlja uresničevanje teh ciljev. Nekateri programi so celo tako obširni in zahtevni, da se bodo morali izvajalci resno potruditi, da jih bodo letos uresničili.

Kulturni zavodi bodo za redno oziroma temeljno dejavnost dobivali sredstva v rednih mesečnih obrokih (vsak mesec dvanaestino celotnega letnega zneska), za razširjeno dejavnost pa jim bo kulturna skupnost sredstva nakazovala dvakrat v letu.

Kot smo ugotovili, so letos zagotovljena s pogodbami sredstva za redno in razširjeno dejavnost petim kulturnim zavodom. Predvideno pa je, da bo kulturna skupnost takšni pogodbi sklenila tudi s koncertno poslovalnico in uredništvom Snovanj.

A. Z.

Kamilo Vujčić

od 9. do 29. julija v galeriji Prešernove hiše v Kranju

Likovno dogajanje v Hlebinah, ki mu je Krsto Hegdušić že v tridesetih letih našega stoletja dal specifični idejni in likovni profil, je danes preraslo ožji hrvatski okvir in v zadnjih letih rodilo celo posebno inačico slovenskega naivnega slikarstva.

Sugestivna umetnost vodilnega mojstra Hlebinske šole Ivana Generalića je našla v zadnjih desetletjih številne občudovalce pri nas in na tujem, med slikarji pa vrsto posnemovalcev oz. naslednikov, med katere štejemo tu-

di Kamila Vujčića iz Zagreba. Odlična risba kot jo poznamo iz miniaturnega slikarstva, intenzivnost in jasnost barv, poudarjena plastičnost upodobljenih predmetov, izbira snovi in razpoložljivost, vse te lastnosti, ki jih srečamo v Generalićevem slikarstvu, so značilne tudi za Kamila Vujčića, le da je motivni svet pomaknjen v Belo krajino, od koder izvira slikarjev rod.

Podatki o slikarju: »Rojen sem bil 10. decembra 1943 v Zagrebu kot prvi otrok Janka Vujčića iz Rosalnic pri Metliki in Karoline Štular iz

Radovič pri Metliki. Po končani osnovni šoli sem se učil kleparstva, poklica, ki ga opravljam tudi sedaj. Z risanjem in slikanjem se ukvarjam od rane mladosti. Za naivno slikarstvo sem se odločil, ko sem občudoval Generalićeve slike in si želel, da bi tudi sam slikal in prikazal motive iz Bele krajine, kjer sem pri dedu in babici vsako leto preživljal šolske počitnice. Kot mestnemu otroku so mi ostali v spominu nepozabni motivi ob Kolpi, seniki, stogi, živina na paši, kmečko delo in življenje na deželi.«

Henrik Marchel

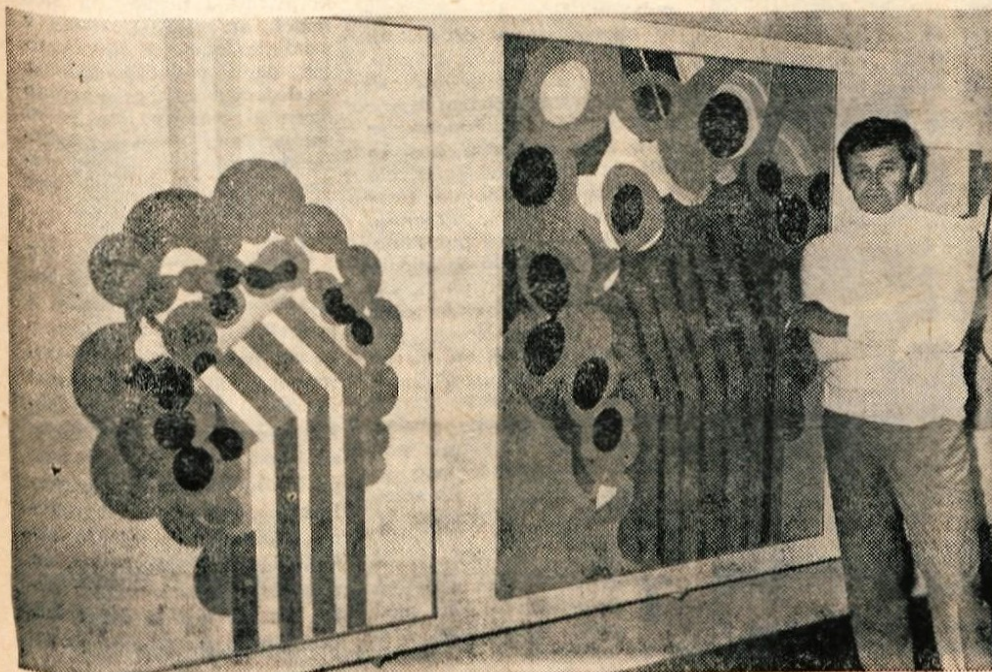
od 9. do 29. julija v galeriji Mestne hiše v Kranju

Dosledna je očitna pripravljenost slikarja Henrika Marchela, da obvladuje stopnjo za stopnjo, ki jo narekuje slikarju proces obvladovanja čiste slikarske materije (in tudi njene dejanske predstavitve v temni gami), prek koncentracije le-te oziroma slikarjevega izolacijskega posega, tako da jo osami na beli površini kot žarišča, ki pa ne ugašajo, temveč predstavljajo vzroke za razvoj novih misli in pobud, skratka, slikarjev boj za ohranjanje anonimnosti avtorskega rokopisa — v takih okvirih se giblje mladi kranjski slikar.

Očitno sprostitvev v odnosu oblika-barva je Marchel nakazal pred približno tremi leti, ko je barva pričela prevzemati primarno vlogo. Kolorit je tako postal nosilec pobud iz realnega, nešteto

pojavnosti polnega organskega sveta; zato je tudi od časa do časa že zatrepetal v skoraj impresionističnem sijju oziroma je že pridobival kroglaste oblike. Od teh kroglastih preko v smislu kristalaste strukture zloženih barvnih skladov do vehementnih, vezanih potez, ki si podreajo prostor, je pripeljala Marchela pot do sedanjih likovnih zapisov: na eni strani torej čista optična senzacija gladke fature organskih oblik, ki pa jih povsem nevsiljivo vpenja vase barvit geometrijski okvir, v bistvu za Marchela vedno značilen trden konstrukcijski element v njegovem slikarstvu. Kolikor ga ni vedno našel, pa se zdi, da mu je to sedaj v celoti uspelo. Marchelov vstop v novodobno ornamentiko je uspešen in prepričan sem, da ga bo zmogel še ponoviti.

A. Bassin

Šolska vrata so se zaprla

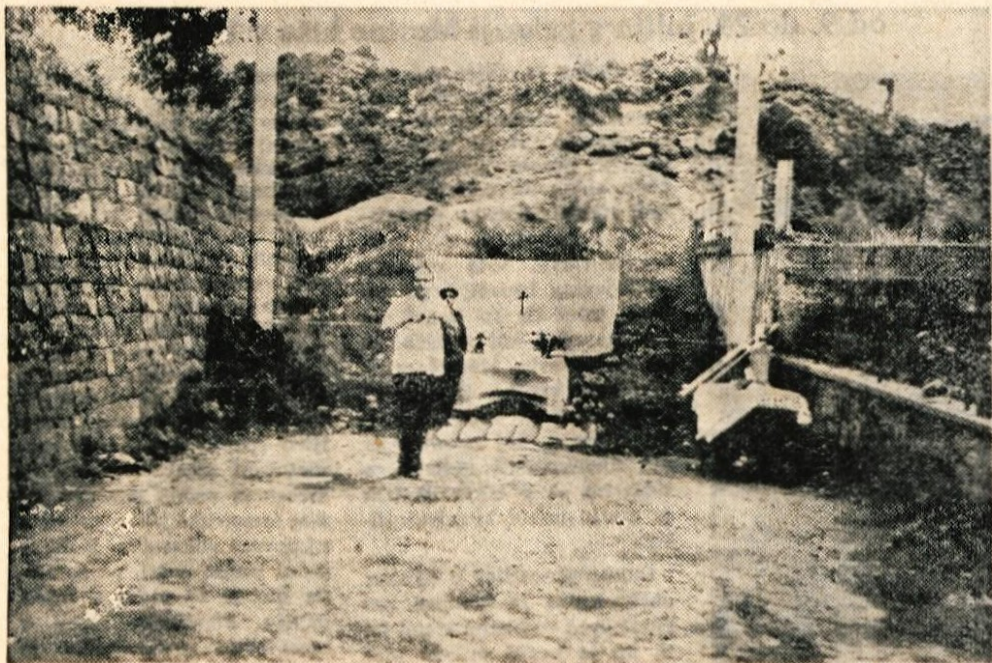
Spet se je končalo šolsko leto. Kot vedno, so tudi tokrat učenci in dijaki dobili spričevala, ki so pokazala, koliko so se trudili med šolskim letom. Nekateri so bili zadovoljni, ker so še enkrat dokazali svoje sposobnosti. Ker so uspešno končali, imajo na voljo dva meseca počitnic, ki jih bodo porabili za oddih, ali pa se bodo bolj posvetili stvarjem, ki so se morale med šolskim letom umakniti učenju. Nekaj pa jih je bilo med njimi, ki so kislih obrazov zapuščali šolska poslopja. Med letom so se premalo trudili in zato jim spričevalo »krasijo« nezadostne ocene. Kar so zamudili prej, bodo morali nadoknaditi med počitnicami. Namesto, da bi šli na morje ali v gore, bodo morali sedeti doma s knjigo v roki. No, teden ali dva počitnic si pa vseeno lahko privoščijo, da bodo potem bolj sveži in še z več volje nadoknadili zamujeno. Solze tu ne pomagajo.

Na koncu vedno zbiramo rezultate in iščemo vzroke za relativno slab uspeh na naših šolah. Ker nisem strokovnjak na tem področju, bi težko navedel vse najpomembnejše elemente, ki vplivajo na uspeh oziroma neuspeh. Če so pogoji za šolsko leto normalni, potem so izključni krivci dijaki sami. Premalo časa posvečajo učenju in dajejo prednost športu, kinu itn. Preveč se ukvarjajo z izvenšolskimi in drugimi dejavnostmi, ki jih na koncu tako pritegnejo, da pozabijo na učenje. Nekateri med njimi pa seveda živijo v okolju, ki jih ovira pri učenju. Mnogi, posebno na podeželju, nimajo doma vseh pogojev za nemoteno učenje. Mnenje nekaterih je, da so za neuspeh krivi tudi učni programi, ki so preobsežni in včasih preveč zahtevni. Pogosto se dogaja, da enostavno zmanjka časa, da bi se dijak pripravil za vse predmete. Posamezni predmeti so tako obširni, da dijak čisto porabi zanje ves čas, ki ga ima na voljo za učenje. V nerazvitih področjih botrujejo slabemu uspehu neustrezni prostori, v katerih poteka šolski pouk, pomanjkanje učiteljskega kadra in morda še kaj. Razen tega pa morajo otroci teh predelov trdo delati tudi doma in imajo malo časa za učenje.

Včasih zasledimo misli, da bi bilo potrebno naše šolstvo v celoti reformirati. Tisti, ki zagovarjajo to stališče, trdijo, da se šolski sistem ni bistveno spremenil od časov Franca Jožefa. Ob današnjem neprestanem razvoju in hitrih spremembah, bi bilo potrebno v šolskem sistemu izvesti korenite reforme, ki bi ne nazadnje vplivale tudi na boljši učni uspeh.

Brez dvoma je veliko problemov, s katerimi se srečujejo tako profesorji kot dijaki. Ko se zaključi šolsko leto, nanje pomislimo in poudarjamo, da jih moramo čimprej rešiti. Ko pa se prične novo šolsko leto, ostane več ali manj vse po starem.

M. Gabrijelčič

Dobrih deset metrov visok potok lave je zasul cesto v kraju Fornazzo na pobočju Etne. V ospredju je postavljen oltar, kjer se zaustavljajo procesije. Sicilijanci molijo, naj jim narava ne uničuje imetja.

Novinar Glasa na Etni

En dan na Etni

Dva tisoč kilometrov do Sicilije

3370 metrov je visoka Etna. Zaradi svoje višine se pozimi prav nič mediteransko ode ne s snegom, poleti pa se turisti čudijo njenim zelenim pobočjem, ki se niti proti vrhu ne spremenijo v sivo skalovje. Prve dni junija je bila videti Etna povsem miroljubno: rahlo se je kadilo iz ogromnega kraterja, za katerega pravijo, da je širok 530 metrov. Nikjer sledu o kaki lavi, grmenju, toči kamenja, ki bi se valilo po pobočju, in podobne zanimive reči, zaradi katerih prihajajo že od 5. aprila letos na Sicilijo turisti iz vsega sveta.

V časopisih je sicer pisalo, da je iz kraterja prejšnji dan pricurel poteček lave, vendar pa še tako vztrajno iskanje z daljnogledom po južnem pobočju ne odkrije ničesar. Treba se je pač podati bližje v pobočje prepredeno z asfaltnimi cestami in potmi. Turisti, ki prihajajo z letali iz vseh koncev do Catanie, si organizirajo avtobusne prevoze do observatorija na višini 1800 metrov. Do tam je speljana lepa asfaltna cesta, do vrha pa radovedneže potegnejo z žičnico. Žičnica sedaj ne vozi več, ker jo je ogrozila lava. Lava je pregnala iz opazovalnice tik ob kraterju tudi znanstvenike.

Skoraj bi človek pomislil, da je bila več kot 1500 kilometrov dolga pot po asfaltni Italiji na Sicilijo zaman. Nikjer sledu o lavi, le obdelana pobočja povsod. Vznóžje in pobočja

vulkana so namreč izredno rodovitna in zato je obdelan prav vsak košček površine. Nenavadni so stožčasti kakih 50 metrov visoki hribočki ob vznóžju vulkana. Zaradi izredne rodovitnosti jih je poljedelec obdelal prav do vrha. Po njih rastejo trta, masline, zelenjava. Kot da ne bi 3000 metrov nad obdelanimi zelenimi vrtovi visela večna grožnja z ognjem in uničenjem. Za to se Sicilijanci ne menijo: hite obdelovati razpadlo rodovitno lavo, s kamioneti vozijo vsak dan zelenjavo in zrele češnje v bližnja manjša in večja naselja in prodajajo gospodinjam kar pred vrati ali pa trgovcem z zelenjavo. Morda jih v njihovem življenju ne bo doletela nesreča, za kmetje pa, ki niso našli obdelovalne zemlje v nižini in so se morali lotiti obdelovanja više v še vedno zelo položnem pobočju radodarne in krute gore obenem, pa je ta grožnja že večkrat postala resnica. Ne sicer tako kot pred 800 leti, ko je sežgala mesto Catanio pod svojim vznóžjem ali kot je Vezuv na sosednji celini s pepelom zasul Pompeje. Notranjost vulkana se nenadoma zgane, iz žrela pod silovitim pritiskom priteče lava in se začne plaziti po pobočju navzdol počasi do 30 metrov na dan ali še počasneje kot dolga večkrat razcepljena črna kača žlindre počasi požira rodovitne zasajene vinograde, vrtove in kamnite hiše. Površina toka se hitro strjuje v večje in manjše kose močno podobne žlindri iz naših železarn. Notranjost črne kače pa je dlje časa topla in živa, pomika se počasi po pobočju, išče dolinice, kjer se odcepi, da bi drug krak črne žlindre stekel drugam. Ponekod je ta črni trak širok tudi sto metrov, drugje najst kilometrov. Ponekod se je iz lave še kadilo, kosi so bili še topli, nekateri celo vroči, pač različno od vrste kamenin, ki se je strjevala. Veter je nosil različne vonje, od sladkobnih do žveplениh spet deset, visok pa kakih pet metrov. Dolžino je težko oceniti, morda deset, petin kdove kakšnih še. Kljub jasnemu in sončnemu dnevu se oči začno solziti zaradi drobnega nevidnega prahu, ki sili v oči in škriplje pod zobmi. Ob potokih lave so speljane steze, ki so jih skozi vinograde in sadovnjake izhodili turisti.

Turist, ki bega z avtom po asfaltirani Etni med gosto naseljenimi kraji, bo težko našel na ogromnem pobočju lavo, če ni prej

v časopisih prebral, da je vulkan vrgel iz sebe ogenj po jugovzhodnem pobočju. Ko ste enkrat na tistem koncu, pa je treba domačinom samo omeniti lavo, pa vam bodo povedali za Fornazzo. Na zemljevidu ga ni, prenatrhan kraj je. Tik do prvih hiš se je privlačila ogromna količina tople žlindre, se ustavila ob prvih hišah in se nasula na cesto. Zdaj jo tam in se ne premakne. Kljub vročemu soncu se ohlaja, dim se pokaže tu in tam. Dovoljuje, da turisti splezajo nanjo, paziti je treba dobro, da si ne odrgnejo nog, saj je ostra kot korale. Više gori v pobočju je porušila nekaj kmetij in uničila obdelano zemljo. Niti približno se ne da oceniti, koliko strojev bi potrebovali in koliko časa, da bi očistili hektar nasute lave z obdelnega vinograda. In nihče ne ve, če ne bo na očisto vulkan znova spustil opustošenje.

Lava se je pri Fornazzu ustavila. Prebivalci so na cesto postavili tik pod lavo oltar s sv. Agato, ki naj jim pomaga zaustaviti lavo. Nekdo je s pladnjem pobiral od turistov prstovoljne prispevke — kdo ve zakaj ali za ogled lave ali v verske namene, kajti prav tedaj je mimo prišla procesija. Sicilijanci se verjetno ne čudijo več nadnaravnim močim njihove gore, ki jim spreminjajo življenje in pokrajino, skušajo pa v skladu z versko tradicijo prositi svoj vulkan, naj ne upošteva njihovih vinogradov in ne poruši njihovih hiš. Čudo narave, ki privablja turiste, pa Sicilijanci ne gledajo vdani v usodo in nemočni. Na nekaterih delih pobočja vulkana buldožerji že pripravljajo teren za gradnjo jezov, ki bi speljal lavo stran od naseljenih krajev, če bi se vulkanu zazdelo, da bi spet bljuval lavo.

Vulkan se je umiril. Lava se je strdila in začela verjetno po malem že razpadati v rodovitno prst. Škoda je ocenjena na milijarde lir. Znanstveniki skušajo ugotoviti metode, s katerimi bodo lahko napovedovali erupcije. Za zdaj še ne morejo. Do takrat pa bo od vulkanove prizanesljivosti odvisno, ali bo uničena letina in premoženje nekaj desetlin poljedelcev na pobočjih vulkana vsakih nekaj let ali morda deset let. Čas določa narava.

L. Mencinger

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

224

Pritrdila je in omenila neki augsburški list, ki ga ima sedaj doma v Borjani in ki ga bo odvetniku priporočeno poslala, čim se bo vrnila domov.

— To bo zadoščalo, — jo je pomiril odvetnik, ko pa je odhajala od njega mimo sodne palače in se spomnila, da je v njej presedela nekaj mesecev po krivem osumljenju vohunstva in da jo je naposled rešila iz ječe soproga predsednika vojaškega sodišča in hčerka sodnega svetnika dr. Waldemeierja, ji je bilo žal, da se tega ni spomnila že pri odvetniku.

»Ja,« se Štefi nasmehne, ker ta 'ja' pomeni, da je imela srečo, saj je na odvetnika naletela na vlaku. Sam jo je povabil v kupe, ko jo je zagledal, ona pa mu je lahko navedla novo pričo.

— Hčerka dr. Waldemeierja! Ja, prav! Oba poznam. Ugleden gospod. Ne bo mi težko stopiti z njim v stik. In prepričan sem, da bo njegova beseda zalegla za tisoč prič.

To jo je pomirilo in jo navdalo več kakor z upanjem, saj ji je odvetnik prebudil vero, da bo njena tožba za ločitev zakona s Federlom zlahka dobljena in v ta pogovor zapletel celo gospoda, očitno svojega dobrega znanca in prijatelja, s katerim se je vozil skupaj proti Salzburgu. Neki Stefan Zweig je bil to, bržkone tudi advokat (Štefi takrat ni vedela, da je to že dolgo po Evropi znani in slavni avstrijski pisatelj), a če advokat ne, izredno pameten in razgledan človek, saj je govoril o lani umorjenem Rathe-

nau kot o svojem prijatelju, s katerim se je srečal komaj nekaj mesecev prej, preden so ga nasprotniki njegove politike umorili na isti cesti v Berlinu, po kateri se je odvetnikov prijatelj zadnjič peljal z Rathenauom.

— Po fotografiji sem ugotovil, — je rekel, za njegovo, za Rathenauovo smrt pa je zvedel v nekem, za Štefi neznanem Westerlandu. Imel je občutje, da se nad Nemčijo zgrinja nova katastrofa, neko podobno občutje, kakršno ga je navdajalo pred izbruhom svetovne vojne, ko je zvedel za smrt nadvojvode Franca Ferdinanda. Ta katastrofa seveda ni bila vojna, zato pa je bila inflacija.

Avstrijska inflacija, povojni padec avstrijske valute od ene do petnajst tisoč je bila po mnenju tega gospoda otročja igra v primerjavi z nemško inflacijo, ki je bila še bolj nerazumljiva, še bolj absurda. Časnik, ki si ga zjutraj plačal za petdeset tisoč mark te je zvečer veljal že sto tisoč.

Sicer pa Štefi pozna te stvari, saj se je z njimi zadnje čase seznanila sama, še več pa je zvedela o tem pri Fricovih domačih. Tudi ta gospod je pripovedoval o razcvetu različnih špekulacij in o vojnem veledobičkarju Stinnesu, ki se okorišča z nenehnim padanjem marke tako, da dviga svoj kredit (ja, tudi Fricovega očeta je opeharil) in kupuje vse, kar je le mogoče kupiti od premogovnikov in ladij, do tovarn in delnic, od gradov do posestev, — a vse pravzaprav za nič, saj se mu vsak znesek, vsak dolg spremeni v nič.

— Samo špekulantje in ljudje brez sleherne morale v inflaciji uspevajo in si z denarjem, ki se nenehno spreminja v nič, grabijo imetje in posest. Če bo šlo tako naprej, bo Stinnes imel v svojih rokah ne samo četrtine posesti v Nemčiji, marveč še več.

Tako je govoril gospod, odvetnikov prijatelj, potem pa ugotavljal podobno kakor Fric, a še bolj Fricov prijatelj, protestantski pastor Ulrich, na katerega sta s Fricem po naključju naletela v bližini protestantskega pokopališča nedaleč od Kaiser-Allee, ugotavljal, da nemška gospodarska

inflacija, kakor sleherni druga gospodarska inflacija, pomeni hkrati tudi inflacijo morale in razcvet vsega nečednega, kar spi v drugačnih obdobjih v človeku, spi vsaj v večini ljudi, zavedajočih se človeškega dostojanstva, sedaj v obdobju splošne inflacije do kraja razvrednotenega in umazanega.

— Berlin se je spremenil in svetovni Babilon, — je iz svojih opažanj in razglabljanj govoril gospod. Bari, beznice in žganjarne so se razmnožile kakor gobe po dežju. To, kar je doživela zaradi svoje inflacije Avstrija, je bilo po mnenju gospoda samo kot rahla in plaha predigra inflacijskega čarovniškega plesa, v katerem se vrti Nemčija. Nemci so vso svojo, svetu znano silovitost in sistematičnost pritirali do perversnosti, je govoril gospod in potem povedal, da misli s tem med drugim tudi vse tiste, po Kurtfurstendammu sprehajajoče se rdeče naličene mladeniče z umetnimi boki, preoblečene v ženske. Ko bi bili to samo 'poklicni', nujno zlo slehernega vlemesta, bi se človek temu razvrednotenju, tej inflaciji človeškega dostojanstva, še ne čudil. Toda ti niso samo taki — kaluzno močvirje vlemesta, marveč so v to močvirje zabredli celo dečki, kakršni so gimnazijci, ki 'služijo', oziroma hočejo 'zaslužiti' v moralnem močvirju. V zatemnjenih barih lahko vidiš državne tajnike in visoke finančnike, kako brez slehernega sramu dvorijo pijanum mornarjem. Niti Suetov Rim ni poznal takih orgij, kakor so v teh časih v Berlinu transvestitski plesi, kjer pred dobrohotnimi in brezbriznimi pogledi policije pleše na stotine moških v ženskih krilih z ženskami v moških oblekah. V splošnem propadanju in inflaciji vseh vrednot je prevzela v Nemčiji neka vrsta blaznosti skoro vse meščanske kroge, nekoč nemajhno se opirajoče na svoj red. Mlade nedorasle punčare s ponosom pripovedujejo, da niso več device in se ponašajo s perversnostmi, ki so jih doživele in ki jih obvladajo, da lahko z njimi postrežejo slehernemu, ki jih plača...

Štefi se je vseeno zdelo, da gospod nekoliko pretirava.

Življenje in delo na hribovskih kmetijah (2)

Prahe niso orali

Na petih večjih vinarskih kmetijah (dve sta manjši), ki merijo vsaka približno devet do dvajset hektarov s košeninami in senočetmi vred, se je med obema vojnama pridelalo na vsaki letno približno po 60 do 120 mernikov čiste pšenice (mernik je 25 kg žita), 20 do 60 mernikov čiste rži, 40 do 70 mernikov soržice (rž in pšenica pomešana), 30 do 60 mernikov ozimnega ovsa (rž in pšenica ječmena), 40 do 80 mernikov ovsa za konje in živino sploh, 40 do 100 mernikov ajde (jejde), 15 do 30 mernikov prosa in približno toliko fižola. V času gospodarske krize smo povsod pridelali tudi po 10 do 30 mernikov koruze.

Nekaj let smo gojili tudi sojo, ki je od kraja dajala prav lep pridelek, pozneje pa se je menda seme zaradi neprimerne podnebja izrodilo in tudi za kolobarjenje je bila precej zahtevna. Zato so jo kmalu opustili.

Žita smo ocenili najprej v kozolcih, na štante. Vsak normalno obložen štant je dal ob dobri letini deset mernikov žita. Sojino moko smo mešali tudi med krušno moko, odlična pa je bila za nočno krmilo.

Danes žita skoraj ne pridelujejo več, posebno ne pšenice in rži, ampak največ le silažno krmno, pa oves in ječmen. Skoraj vsi kmetje zdaj tupujejo mlevske izdelke v

trgovini. Sicer pa tudi naših dobrih starih mlinarjev ni več, da bi nam mleli take količine žit za vso dolino, kot so jih med vojnama. Takrat je bilo ob Hotoveljščici kar pet mlinov, danes je menda samo še eden — na elektriko, ker večina vode steče v vodovod za škofjo Loko. Tako imajo naši kmetje zdaj le bel kruh in tudi kava se je že udomačila za kajtrk. Taka hrana je po mnenju sodobnega sveta višek dobrote in znamenje viškega standarda. Enako velja za neprimerno večje količine belega sladkorja, ki ga danes porabijo. Žal ni vse, kar je dobro po okusu,

dobro tudi za zdravje. Le črn, domač kruh vsebuje največ zaščitnih snovi proti mnogim obolenjem, ki so danes največji problem zdravstvenega varstva. Posebno je danes slabo za zobe. In tudi na živčevje slabo vpliva preveč sladka in »spucana« hrana.

Dokler krompir še ni bil tako razširjen, so ljudje tod veliko jedli sladko repo in korenje. V to so zakuhali ajdovo moko in gosto zmešali ter krepko zabelili z ocvirki. To je bila zelo zdrava hrana za otroke in odrasle. Danes je taka »svinjska košta« seveda sramota, če je sploh še kje v navadi. Če so naši predniki umirali zaradi zaostalosti, pa umirajo danes bolj zaradi prevelikega napredka, zaradi preobilja.

Poleg krompirja smo med vojnama pridelovali tudi velike količine krmne pese, korenja in repe. Žal ne vem, koliko je bilo vsega tega. Merili smo na vozne koše in cigunke. Vozni koš je pleten iz protja in na štirih kolesih, cigunk pa za pol manjši in na dveh kolesih. Oboje so rabili za prevažanje pridelkov in gnoja. Po en somafni (lepši) cigunk je bil tudi pri vsaki hiši; služil je za v mlin ali v trgovino.

Kolobarili so tako, da so žito sejali po možnosti za okopavinami, ker so bile take njive tudi najbolj čiste, saj smo okopavine pletli tudi po trikrat na leto. V žita pa so večkrat posejali deteljo ali žlahtne trave. Tako je bilo vselej dosti sončne krmne za živino in prašiče.

Prav tako, kot velja, da se kmetov dan začne že prejšnji večer, lahko tudi trdimo, da se njegovo leto začne že jeseni. Takrat mora kmet napraviti ves načrt, kaj in kje bo spomladi sejal in sadil, da čez zimo navozi na velike stlačene kupe primerno količino gnoja. Tega potem spomladi samo razvozijo po njivi na manjše, med seboj enakomerno oddaljene kupe. Raztrosijo ga z železnimi vilami tik pred oranjem.

Prahe tod včasih niso orali in tudi sedaj še ni dosti v navadi. Pri nas v hribeh je mogoče orati le navzdol, zato se zemlja ob vsakem oranju posuje za eno brazdo navzdol. Tudi pod vsakim koračkom človeka ali živine se zemlja posuje navzdol. To našim ljudem povzroča veliko težaškega in nikoli plačnega dela, ker morajo vsakihi nekaj let zemljo voziti nazaj na vrh njive. Ker za to delo spomladi ni časa, ga opravi-

jo pozimi, če je to le mogoče, pa čeprav je treba prej odkidati še precej snega. To delo opravljata dva človeka. Prvi zemljo najprej z lopato preštira za dve ali tri brazde široko po vsej dolžini njive, drugi pa to zemljo z lopato kida na z volom ali konjem vprežen cigunk. Ko je koš poln, ga odpelje na vrh njive in ga zvrne nad mestom, kjer je spodaj zemljo pobral. Tako jo vozita po vsej dolžini njive. Pred oranjem je treba te kupe še poravnati. Sicer pa so danes mnogi že opustili največje bregove in obdelujejo le še bolj položne njive, kjer jih seveda imajo.

Marija Frlec

(Prihodnjič naprej)

Gorenjski
kraji
in ljudje

28 Miha Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPAR!
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Dne 15. maja 1939 so voditelji petokolonašev že dobili dovoljenje za delovanje Kulturbunda, torej organizacije, ki je lahko odslej popolnoma legalno širila hitlerjevsko propagando v Jugoslaviji in delovala za uničenje in razbitje Jugoslavije.

Isto je počela šovinistična hrvatska buržoazija in se pri tem zatekala po pomoč k Italijanom, Madžarom, kjer so že pred atentatom na kralja Aleksandra delovali ustaške Paveličeve skupine, in Nemcem, čeprav so le-ti to vprašanje prepustili Italijanom, da bi ga rešili v svojo korist.

Nevarnost takega reševanja nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji so prvi spoznali jugoslovanski komunisti in boj jugoslovanskih narodov za rešitev nacionalnega vprašanja povezali z bojem za socialno osvoboditev jugoslovanskih narodov. Da so imeli pri tem uspeh, vidimo tudi iz Cvetkovičevega govora (9. marca 1939) v skupščini, s katerim je v prvi vrsti opozoril na 'nevarno in povečano dejavnost komunistov po vsej državi pod masko nacionalizma, pacifizma in BOJA ZA DEMOKRACIJO IN NACIONALNO SVOBODO JUGOSLOVANSKIH NARODOV'. »Da bi onemogočili to nevarno dejavnost med širokimi ljudskimi plastmi, bo potreben močan skupen odpor in tesno sodelovanje vseh dobromislečnih predstavnikov političnega, kulturnega in gospodarskega življenja,« je Cvetković v svojstvu notranjega ministra pozival meščanske sile na boj proti čedalje uspešnejši komunistični dejavnosti med ljudskimi množicami Jugoslavije. Uspehi komunistov pa so bili dokaz vedno večjega ljudskega razpoloženja proti vladi, ki je jugoslovanski državi in narodom s svojo notranjo in zunanjo politiko kopala grob.

Tudi na

NAPACNE POTEZE JUGOSLOVANSKE ZUNANJE POLITIKE

sta Mussolini in Ciano računala pri svojih načrtih za razbitje Jugoslavije. Jugoslavija je s svojim naslanjanjem na italijansko-nemško politiko izgubljala svoje nekdanje zaveznike v Evropi. Že Stojadinović je praktično razbil Malo antanto, zdaj pa je Cvetkovičeva vlada razbijala Balkansko. Ko je prišlo do sklenitve angleško-turške pogodbe, je bila prav Jugoslavija tista, ki je kritizirala Turčijo in ji očitala, da je 'izdala načela nevtralnosti balkanske antante'.

O tem je 15. maja 1939 v svojem uvodniku pisala beogradska 'Politika', ki se ji je 'angleško-turška pogodba sicer zdela kot logična posledica identičnosti določenih interesov' med Britanijo in Turčijo, toda 'kljub temu je ta pogoda vzbudila presenečenje'.

'Turčija je doslej kakor vse druge države Balkanske zveze (antante) zavzemala nevtralno stališče do blokov velesil. Edini cilj Balkanske zveze je bila vendar ohranitev miru na Balkanu in prijateljske zveze do vseh velesil, kar je predvsem svojčas poudarjala turška vlada. S sklenitvijo angleško-turškega sporazuma pa je sedaj turški ministrski predsednik kljub načelom Balkanske zveze izjavil, da Turčija ne more ostati več nevtralna država,« je v tem smislu pisala 'Politika' in nadaljevala dobesedno: »Jasneje kot to, da je Turčija spremenila svoje dosedanje stališče, ni moglo biti povedano kakor sedaj. S spremembo stališča, ki je bilo tudi stališče

držav balkanske zveze, in s tem, da se je Turčija opredelila dokončno za enega od blokov, se je spremenilo tudi njeno stališče do drugih držav balkanske zveze kljub zagotavljanju gospoda Saidama, da se ni in da je stališče Turčije v balkanski zvezi ostalo neizpremenjeno...»

Tudi pri obisku romunskega zunanjega ministra Gafesca v Beogradu je jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković kritiziral turško početje in 'izrazil pomisleke, ker se je Turčija oddaljila od temeljnih postav balkanske antante', o čemer je potem poročal tudi jugoslovanski in inozemski, zlasti nemški in italijanski tisk.

Tako se je Jugoslavija osamljala, kar je šlo v prid njenim sovražnikom, ki so se sedaj še razglasili za največje prijatelje v javnih izjavah in komunikacijah. V objavi nemško-italijanske politične in vojaške pogodbe, podpisane 8. maja v Milanu in 22. maja v Berlinu ter v Cianoovem in Ribbentropovem govoru ni nihče slutil, kaj so v resnici govorili o Jugoslaviji. Iz Cianoovega dnevnika z dne 21. maja 1939 pa vemo, da so bila mnenja glede italijanskega razbitja Jugoslavije skoro identična. Himmler se je popolnoma strinjal s Ciano in — kakor vemo — celo svetoval, naj Italija 'pohiti, če hoče, da bo vzpostavila svoj protektorat nad Hrvatsko'. Tudi Ribbentrop ni nasprotoval, čeprav je Ciano opazil, da bi Ribbentrop za sedaj Jugoslavijo še vedno rad obdržal v obliki, kakršna je bila. Videti je, da so se pogovarjali kot roparji, ki drug drugemu pomagajo in drug drugega podpirajo, obenem pa vsaka tolpa zase razmišlja, da bi ji drugi ne izmaknil plena pred nosom.

Tudi Mussolini in Ciano sta se bala, da bi se v 'rešitev' hrvaškega vprašanja ne vmešali Nemci. Po pogovoru z Mačkovim odposlancem Carneluttijem 26. maja sta bila še prepričana, da imata Mačka popolnoma v svojih rokah in da pri uresničenju svojih načrtov proti Jugoslaviji ne bosta imela velikih težav. Mussolini je že pripravil načelne smernice, kakor izvemo iz Cianoovega dnevnika z dne 31. maja 1939. V vojaško zvezo je hotel pritegniti Madžarsko in Španijo, k Osi naj bi pristopila tudi Bolgarija. »Razčistiti ravnanje Jugoslavije,« je Mussolini postal ta dan nekoliko pesimističen prav zaradi Mačka, ki za sedaj še ni hotel podpisati pogojev, ki jih je 26. maja izročil Ciano v Mussolinijevemu imenu Carneluttiju. Maček je okleval, kakor mu je sporočil Carnelutti, in začel vnovič pogovore z Beogradom z željo, da bi 'razčistili še nekatere točke bodočih odnosov med Rimom in Hrvatsko'. Mussolini in Ciano pa sta iz nekega drugega vira (Bombellesovega) zvedela, da se je Maček oddaljil od njiju in prevzel druge obveznosti.

»Pred kom?« se je vprašal Ciano in verjetno sumil, da se je Maček zatekel po pomoč k Nemcem. Tudi Mussolini je v Mačkovem odklonu videl možnost morebitne Mačkove povezave z Nemci. »Treba bo počakati, kako bo potekel

OBISK KNEZA PAVLA V BERLINU

Tako je 31. maja 1939 zapisal Ciano v svoj dnevnik, da bi mogel po tem obisku sklepati, po kakšni poti bodo krenile stvari v Jugoslaviji. Razumljivo, da ni dal nič na 'uradne' izjave, namenjene javnosti, kakršni sta bili Hitlerjeva in Pavlova zdravica dne 1. junija ob prihodu jugoslovanskega knežjega para v Berlin. Ta dan je Hitler nazdravljaval 'njegovemu kraljevskemu visočanstvu knezu-regentu Pavlu in njegovi soprogji kraljevskemu visočanstvu kneginji Olgi', izražal čustva spoštovanja in prijateljstva mladoletnemu kralju 'njegovemu kraljevemu veličanstvu kralju Petru II.', v resnici pa je že imel pripravljeno vabo za kneginjo Olgo in kneza Pavla, da bi le-ta vrgel s prestola mladoletnega kralja in da bi potem povzdignil sebe za kralja Jugoslavije, knegi-

njo Olgo pa za kraljico, ki je že dolgo hrepenela po tem naslovu s pravo žensko častihlepnostjo.

Toda tega svetovna javnost še ni smela vedeti, kakor ni smela vedeti za Hitlerjevo sovraštvo do Jugoslavije, ki jo je sovražil ne samo kot slovansko državo, marveč tudi kot versajsko tvorbo, kakršna je bila tudi Češkoslovaška, ki jo je natančno pred dvema mesecema in pol zbrisal z evropskega zemljevida.

Tudi Jugoslavijo bo, toda zdaj še ne. Zdaj je potreboval mir na jugu, ker je pripravljaval agresijo proti Poljski in zaostroval odnose proti tej slovanski državi. Zato je nazdravljaval mladoletnemu jugoslovanskemu kralju, knezovi domovini in knezovemu narodu — 'jugoslovanskemu narodu', h kateremu pa je štel samo Srbe, čeprav jih je omenil samo indirektno, ko se je spominjal 'tragične svetovne vojne'.

»Nemško prijateljstvo,« je govoril Hitler, »do jugoslovanskega naroda ni samo nekaj spontane, marveč je dobilo svojo globino in trajnost sredi tragičnega divjanja svetovne vojne. Nemški vojak se je takrat naučil spoštovati tako nadvse pogumnega in junaškega nasprotnika. Verujem, da je bilo tudi obratno tako. To medsebojno spoštovanje je našlo svojo potrditev v skupnih političnih, kulturnih in gospodarskih interesih. To gledamo tudi sedaj v vašem sedanjem obisku, vaše kraljevsko visočanstvo, kot živ dokaz naših pogledov in črpamo istočasno iz tega upanje, da se bo jugoslovansko prijateljstvo tudi v prihodnosti razvijalo in postajalo nemško. V vaši prisotnosti, vaše kraljevsko visočanstvo, pa vidim tudi prijetno priložnost za izmenjavo odkritih in prijateljskih misljenj, ki — o tem sem prepričan — bodo za oba naša naroda in državi v obojestransko korist. V to verujem toliko bolj, zaradi na najbolj trdnih temeljih popolnega zaupanja zgrajenega odnosa Nemčije do Jugoslavije, ki je postala zaradi zgodovinskih dogodkov naša sosedstva s skupnimi mejami, postavljenimi trdno in za vselej, kar ne bo samo porok za trajni mir med našima narodoma in deželama, marveč bo tudi daleč nad tem element pomiritve za naš nervozno vznemirjen kontinent. Ta mir pa je cilj vseh, ki resnično stremijo k ustvarjalnemu delu. Dovoljujem si izraziti upanje, da bo vaše kraljevsko visočanstvo v času svojega kratkega bivanja v Nemčiji dobilo vtis ustvarjalnega dela delavolnega in miroljubnega nemškega naroda, ki NIMA NOBENEGA DRUGEGA CILJA, KAKOR OHRANITI OSNOVNE TEMELJE SVOJE EKZISTENCE IN SVOJIH NARAVNIH PRAVIC IN SI ZAGOTOVITI PRIHODNOST V MIRNI IN ZA DOVOLJNI EVROPI. Bodite uverjeni, da Nemčija in njena vlada spremljata z odkritimi simpatijami pot vzpona, na katero je stopilo jugoslovansko ljudstvo, zvesto oporoki pokojnega kralja Aleksandra...»

To so stavki, ki v preprostem, politično ne poučenem ljudstvu, ki rado posluša hvalo o sebi, prav lahko povzročijo psihotično občutek veličine, in se jih zato politiki tako radi poslužujejo. Na jugoslovansko ljudstvo so v tem času le delno učinkovali, zato pa so toliko bolj na kneza Pavla, vladne politike in na tisti del režimskih množic, ki so se še pustile slepiti režimskim politikom in ki se niso zavedale, da so pravzaprav zaslužnjene s strani politikov, ki jim politika pomeni samo 'imeti in obdržati oblast za uresničitev svoje moči in svojih osebnih koristi na račun vladnih, zatiranih in na vse načine izrabljenih podložniških množic'.

Na Hitlerjevo zdravico je knez-regent Pavel odzdravil in se zahvalil za Hitlerjevo 'priskrbeno besede', naslovljene nanj in na princeso Olgo; besede, ki so ga 'tako globoko pretresle' in ki jim bo 'hvaležen', za besede in za 'dokaze prisrčnosti in ljubeznivega gostoljubja'.

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

V zadnji junijski in prvi julijski številki Gorenjca so bili spet objavljeni ostri polemični članki. Napredna stranka je pri občinskih volitvah v Kranju spet zmaga la, lekarnar Karol Savnik je bil znova izbran za župana.

»Volilni boj je bil viharen in strasten, od strani napadajoče stranke tako malo do stojen, tako malenkosten, da so se v njem zrcalile večkrat najnižje človeške strasti. Ti gospodje, naši nasprotniki, so kot stari Burboni. Ne pozabijo ničesar, ne nauče se ničesar, žive od danes do ju tri.«

Zanimiveje bo gotovo pa berkovati po drugih »Gorenj čevih« novicah, saj so zrcalo časa izpred sedmih desetletij.

»Srbski kralj in kraljica pojmeta obiskat ruskega carja. Obisku pripisujejo političen pomen.«

»Ruskim vseučiliščnikom so se pri zadnjih izgredih storile velike krivice. Te pa je car docela odpravil.«

»Na Španskem vladav v Valenciji veliko vznemirjenje, ker so našli v neki kapeli dvanajst mladih deklic, ki so postale žrtve pohotnosti nekega Paskala Gomeza. V kapelo je deklice zvalil pod pretvezo verskih vaj.«

»Kakor smo v eni prejšnjih številki že omenili, je Slovensko planinsko društvo uredilo na Sv. Joštu vremensko postajo. To je zazdal le hidrografična opazovalnica III. razreda. Opazovanje vodi iz prijaznosti Kurat Sarc, ki ima za to na razpolago dežomer, snegomer, posebno natančen toplomer, veternico in barometer. Slednjega, dragocen Holosteric-barometer, je poslal novi vremenski opazovalnici osrednji meteorološki zavod na Dunaju.«

»Blizu Javornika je ustrelil lovec Luckman srnjaka, ki je imel namesto rogov veliko gobasto bulo. Take spake so posledica rakaste bolezni.«

»Izkopanine v Lajhu. Do sedaj so izkopali 49 okostnjakov. Našli so še železen meč, steklen rog, bronaste igre za v lase in mnogo glavnikov, nožev in koral. Kopati so začeli tudi onkraj ceste in takoj naleteli na okostnjaka.«

Lesen most čez Savo je prizadejal starim Kranjčanom obilo jeze. Ker je bil most eraričen, t.j. državen,

občina ni bila dolžna skrbeti za popravila. »Gorenjec« se je takole pohudoval:

»Skrajni čas je, da se ali korenito popravi ta prazgodovinska stavba na koleh ali pa da se že vendar enkrat prične resno misliti na zgradbo novega modernega mostu, kateri bo imel pač tudi potrebni hodnik za pešce. Ti so pri današnjem velikem prometu na savskem mostu v smrtni nevarnosti, ako bi se splasil kak konj ali ako bi nastala sploh kaka panika.«

»V kamniškem kopališču se letos pridno oglašajo tujci. Nekateri so došli celo iz Kajire, Malte in Angleškega.«

»Petletna morilka. V Smihelu na Saksonskem je 21. junija petletna Ema Weisser z nožem umorila svojega 8 mesecev starega bratca.«

»Potovanje okoli zemlje. Pariški list Matin je pretečni mesec naročil svojemu sodelavcu Stieglerju, da potuje okrog sveta. Obhodi naj ga v 69 dneh. Nekateri zatrjujejo, da je zemljo mogoče obhoditi v 58 dneh. Dne 29. maja je Stiegler došel v Irkutsk v Sibiriji in za to pot rabil 12 dni. Če mu bo mogoče tako hitro nadaljevati potovanje, bo Stiegler obšel zemljo v 49 dneh in 19 urah.«

»V Pragi so imeli Sokoli zlet, na katerega so prišli poljski, ruski, črnogorski, hrvatski, francoski, danski, ameriški in tudi slovenski gimnasti. Slovencev je bilo 37, gorenjskega Sokola je zastopal brat Janko Savnik iz Kranja. Vseh telovadcev je nastopilo 6000. Gledalcev pa je bilo čez 40.000.«

»Vojna v južni Afriki. Buri se sedaj bojujejo pri vzhodnih in srednjih okrajih kape naselbine. Pred kratkim zavzeto mesto Jamestown so proglasili za prestolnico nove oranjske republike. Angleži so od začetka vojne poslali na bojišče 349.000 mož, od teh jih je okrog 90.000 umrlo ali pa leže po bolnišnicah ali so v sužnosti.«

»V Poljanah nad Škofjo Loko je pred kratkim neka žena povila svojemu 81 let staremu možu, ki je bil že trikrat vdovec, četrtega dečka. Pred enim letom se je bil mož že četrtrič oženil. Sedaj ima prav mlado ženo, komaj 22 let staro. V svojem življenju je mož poskusil že marsikaj, ali takega veselja še ni doživel.«

C. Z.

75 let »požarne brambbe« v Preddvoru

Letos poteka 75 let, odkar so v Preddvoru ustanovili gasilsko društvo, ki je danes med najstarejšimi v kranjski občini. To se je zgodilo na pustno nedeljo 1896. leta. Ustanovnih članov je bilo 31, pobudniki za ustanovitev pa so bili takratni kaplan Žužek, Janko Urbančič, brat pesnice Josipine Turnograjske, in Maksimilian Wurtzbach, lastnik graščine pri cerkvi. Wurtzbach je bil prvi predsednik, Žužek tajnik, na-

čelnik društva pa je bil Urbančič, ki je bil obenem tudi predsednik šolskega sveta. Takoj ob ustanovitvi so kupili tudi novo batno črpalko in 50 metrov cevi. Črpalko so krstili prvo nedeljo maja 1897. leta. Njena »botra« je bila Luisa Urbančič. Črpalko zato še danes imenujejo enostavno »Lojza« in so jo poskusili še lani. Prvi ohranjen zapisnik o požaru je iz leta 1912, in sicer je gorelo na hiši gostilničarja Peternelja v Preddvoru. Zanimiv je tudi dopis Združene jadranske zavarovalnice Trst. 1913. leta je namreč gorelo na poslopju takratnega predvorskega župana Jurija Arha in med gašenjem je nekemu gasilcu zgorela obleka. Zavarovalnica je dala gasilcu 30, društvu pa 50 kron.

Tudi orodje so imeli predvorski požarni »brambovci« na različnih krajih. Najprej pri Wurtzbachu, nato pri županu Arhu, potem pa v starem domu, ki je bil zidan 1921. leta. Med prvo svetovno vojno je delo društva zamrlo, vendar so ga kmalu oživili domačini, kmetje. 1921. leta so sezidali nov dom. Največji požar v zgodovini predvorskega gasilstva pa je bil 1927. leta na Zgornji Beli. Pogorelo je pet gospodarskih poslopj. In prav ta požar je bil vzrok, da so 1928. leta kupili novo motorno brizgalno znamke rösenbauer. Oprema se je izboljšala. 1938. leta so vzdali tudi temeljni kamen za sedanjí gasilski dom, ki so ga dokončali po vojni. Delo društva je zaživelo. Ustanovili so tudi žensko desetino, ki pa je kmalu zamrla. 1956. leta so povečali stolp, kupili sireno, kasneje pa razvili prapor in izgradili vodni bazen na Bregu. 1969. leta so kupili avtomatsko motorno črpalko rösenbauer, lani pa orodni gasilski avto IMV. Društvo je tako danes za silo opremljeno. Pri vseh teh akcijah ne gre prezreti pomoči občanov, saj so za vsako novost prispevali vsaj 70 odstotkov sredstev.

Predvorska gasilska slovesnost je združena tudi s proslavljanjem 900-letnice Preddvora. Prireditve ob pomembnem jubileju so se začele v ponedeljek, ko so odprli razstavo gasilskega orodja. Razstava bo odprta do nedelje, in sicer vsak dan od 18. do 21. ure. Včeraj zvečer so na okoliških hribihi zagoreli kresovi, danes ob osmih zvečer pa bo v Preddvoru predavanje o gasilstvu. Jutri

zvečer bodo nočne vaje, v petek slavnostna seja društva in podelitev priznanj, v soboto zvečer pa bo družabna prireditve Noč pod Storžičem. V nedeljo bo gasilska parada, popoldne pa vrtna veselica.

Predvorski gasilci, med katerimi je veliko mladih, bodo tako dostojno proslavili pomemben jubilej.

J. Košnjek

Najmlajši gostilničar v Gorjah

Na križišču v Spodnjih Gorjah pri Bledu zavijte na desno na cesto, ki pelje proti Vintgarju. Poljanam in Mežakli. Približno pol kilometra od križišča stoji pred kratkim odprto gostišče pri Kuraltu. Nič posebnega, boste rekli. Pa vendar. Lastnik gostišča Jože Kuralt je star šele dvajset let, pomaga mu devetnajstletna sestra, pa tudi kvalificirana kuharica je še mlada. Torej sami mladi gostinski delavci. Vendar pa vas vedno radi postrežejo z mrzlimi in s toplimi jedili. Lastnik Jože Kuralt pa se je odločil, da bo uredil zraven gostišča tudi plesno ploščad. Menda bo gotova čez nekaj dni. Tako bo poslej v gostišču vsako soboto in nedeljo ples, kar je za Gorje oziroma za Gorjance prijetna novost, saj so doslej tovrstno zabavo pogrešali.

J. Ambrožič

Črni ribez že obirajo

Pred dnevi so v Gorjah pri Bledu začeli obirati črni ribez. Čeprav vreme zadnji mesec ni bilo najlepše, pa ribezovim nasadom ni škodovalo. Nasprotno, Gorjanci pravijo, da je še bolj obrodil. Naš dopisnik iz Gorij nam je sporočil, da letos lastniki ribezovih nasadov dobijo za kilogram ribeza pet novih dinarjev, obiralcem pa plačujejo dinar za kilogram. Tako so menda lastniki nasadov in obiralci zadovoljni.

J. A.

**TVD PARTIZAN
NAKLO**

**priraja ob zaključku
SPORTNEGA TEDNA**

**v nedeljo, dne 18. 7. ob
16. uri na rokometnem
igrišču**

**VESELICO
s srečolovom in
kegljanjem za jarca.**

Za veselo razpoloženje
igrajo Veseli trgovci.

VABLJENI

SENTA

**skladišče Kranj,
Tavčarjeva 31.
tel. 22-053**

**Kombinati, kmetijske za-
druge, posestva, kmeto-
valci!**

**Odkupujemo pšenico in
vse vrste žitaric po naj-
višjih dnevnih cenah.
Kmetovalcem plačamo v
gotovini pri prevzemu.**

**Prodajamo najkvalitet-
nejšo moko, krmilno mo-
ko, koruzo, pšenični zdrob
in koruzni zdrob.**

**Skladišče je odprto od 7.30
do 16. ure vsak dan tudi
v soboto.**

ŠENČURSKI KULTURNI DOM SLOVESNO ODPRT

Slovesnosti ob letošnjem krajevnem prazniku v Šenčurju

Sobota je bila za Šenčurjane zares slovesen dan. Popoldne so namreč izročili namenu nov kulturni dom in novo motorno gasilsko brizgalno rösenbauer. Največjima slovesnostima ob letošnjem krajevnem prazniku je prisostvovalo tudi veliko število domačinov in gostov, med katerimi je bil tudi republiški poslanec Martin Košir, podpredsednik kranjske občinske skupščine Janez Sušnik, predsednik občinske konference SZDL Kranj Tone Volčič, predsednik sveta za prosveto, kulturo in telesno kulturo Tone Miklavčič itd.

Ob šestih popoldne je krenila od osnovne šole skozi vas proti novemu domu povorka, ki so jo sestavljali jezdec z zastavami, godba na pihala, gasilci, pevci, šolska mladina, športniki in predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Pred novim kulturnim domom je po krajšem nagovoru predsednik občinske gasil-

ske zveze tov. Škofic vžgal novo motorno brizgalno in jo na ta način simbolično izročil poveljniku domačih gasilcev. Slovesnost je spremljalo grmenje staroavstrijskega topa, ki so ga v ta namen usposobili domači fantje. Nato je spregovoril podpredsednik kranjske občinske skupščine Janez Sušnik, ki je bil tudi pokrovitelj slavlja. Dejal je, da je z novim domom dobil Šenčur objekt, ki ga bodo lahko domačini s pridomo uporabljali za kulturno, politično in družabno življenje. Takih prostorov Šenčurjani doslej niso imeli in je bil zato dom resnično potreben. Podpredsednik se je zahvalil vsem, ki so pomagali pri gradnji doma. To je dokaz, da se dá z združenimi močmi marsikaj urediti, in prav to moramo ceniti. Kultura plemeniti človeka in le-ta bo prevečala iz novega doma.

Po slovesnosti je bila v veliki dvorani novega doma

akademija, na kateri so sodelovali pevci in člani dramske skupine.

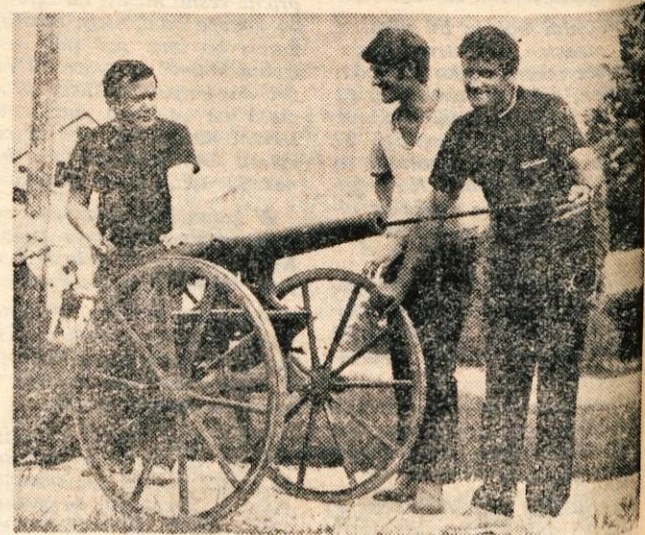
Poglejmo, kako je potekala gradnja novega doma.

Kulturni dom so začeli graditi 1948. leta, in to s prostovoljnim delom in prispevki občanov. 1950. leta pa so morali zaradi različnih vzrokov gradnjo prekiniti. Po cinitvah pred tremi leti je vrednost opravljenih del dosegla 54 milijonov dinarjev. 1962. leta so občani na zborih volivcev spet želeli, da bi z gradnjo nadaljevali. Izbrali so gradbeni odbor, vendar ni bilo nikogar, ki bi prizadevanja materialno podprl. 1967. leta je šenčurski politični aktiv sklenil, da se z gradnjo doma nadaljuje. Izbrali so gradbeni odbor, ki je imel veliko podporo občanov. Le-ti so na svojih zborih znova in znova terjali dograditev doma. Pripravljeni so bili, da tudi sami pomagajo pri gradnji. Na pomoč je priskočila tudi kranjska

občinska skupščina, ki je dala 8 milijonov dinarjev, ter družbenopolitične organizacije. S temi milijoni so izdelali glavne gradbene načrte. Gradbeni odbor so sestavljali najbolj aktivni krajevni družbenopolitični delavci, zbrani iz vseh organizacij in društev. Ze predsednika so izbrali Franca Fojkarja, najbolj stalni člani gradbenega odbora pa so bili Pavle Draksler, Pavle Zirovnik, inženirja Jurij in Jože Mohor ter Albin Okorn. Gradbenemu odboru sta pomagala tudi Pavle Gorenc in Franc Kern. Omenjeni občani so bili člani gradbenega odbora do konca in so se zadnje ted-

ulic in urejanje ostalih komunalnih problemov. Pa tudi sam dom še ni urejen, saj ga bo treba opremiti, urediti okolico itd. Predvidevajo rušenje dveh bližnjih hiš, urejevanje parkirnih prostorov, zelenic itd.

Nov dom je velika pridobitev. V dvoranah in ostalih prostorih se bodo lahko odvijale družbene, politične, kulturne in družabne prireditve. In teh bo vedno več, saj se Šenčur širi kot malokatera vas na Gorenjskem. 1931. leta je imel Šenčur 909 prebivalcev, lani pa že 2132, 1985. leta pa naj bi jih bilo 5000. Hišnih števil je 530, okrog 40 hiš je v gradnji,

Ne, to ni posnetek iz prve svetovne vojne! S tem topom so šenčurski fantje počastili otvoritev novega kulturnega doma in krsta nove motorne gasilske brizgalne. Ob vsakem strelu se je tudi pošteno pokadilo. Tako kot bi bili sredi najsrdečjšega boja. (Jk) — Foto: F. Perdan

ne sestajali redno vsak teden, včasih pa še pogosteje. Za delo niso dobili niti dinarja plačila.

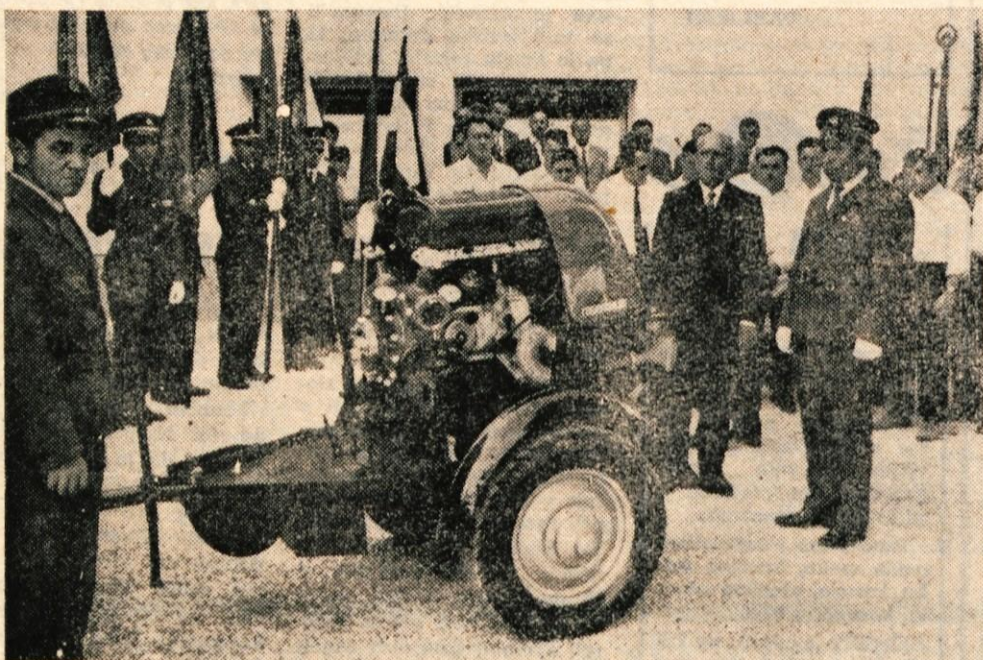
Vzporedno s tem se je večala tudi pomoč družbene skupnosti. 1968. leta je kranjska občina prispevala 10 milijonov dinarjev, leto kasneje 15 milijonov, lani 50 milijonov, letos pa je dala kulturna skupnost še 12 milijonov starih dinarjev. Delo je steklo, vendar ne brez pomoči domačinov. Tako kot vedno so tudi ob tej akciji pomagali in zbrali 5.300.000 starih dinarjev. Te številke za gradnjo tako velikega objekta niso pretirane. Šenčurjani so gradili svoj dom kulture v lastni režiji, morali so izbrati najcenejše in kvalitetne izvajalce, cene gradbenega materiala so se večale, delo gradbenega odbora pa je stalno spremljalo tudi skrb za denar. Pomagala je podpora domačinov. Lahko bi rekli, da neenotnosti ni bilo in upajmo, da bo tudi v prihodnje tako, saj je pred nami še precej dela. Omenimo naj samo asfaltiranje vaških

gradbeni načrt predvideva še nadaljnjih 150 stanovanjskih hiš. Šenčur je menjal podobno tudi glede sestave prebivalstva. Delavcev je vedno več in kar 800 se jih vsak dan vozi v Kranj. Šenčurjani tudi želijo, da bi v njihovo vas vozil lokalni avtobus!

Domačini so vedno radi pomagali. Spomnimo se asfaltiranja ceste Srednja vas — Šenčur in zbiranja sredstev za nakup gasilskega avtomobila. Tudi letos so se vaščani izkazali. S svojim denarjem so omogočili, da so gasilci dobili novo motorno brizgalno, ki so jo slovesno krstili v soboto popoldne.

In na koncu še želja domačinov. Iskreno se zahvaljujejo vsem, ki so pomagali pri gradnji doma, posebno pa še kranjski občinski skupščini in družbenopolitičnim organizacijam, tovarišu Janezu Sušniku, Tonetu Volčiču in Francu Roglju ter domačinom: predsedniku gradbenega odbora Francu Fojkarju ter Pavlu Drakslerju in Pavlu Zirovniku.

J. Košnjek

Nova motorna brizgalna čaka na slovesen krst. V ozadju pevci gasilskega društva iz Srednje vasi pri Šenčurju. — Foto: F. Perdan

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

Ženske in dekliške obleke
Primerne za dopuste

mali oglasi

PRODAM

Prodaj visok kombiniran OTROSKI VOZIČEK, Taler Štefka, Kranj, Levstikova 3 3505

Prodaj KRAVO s teletom, Senturška gora 5, Cerklje 3506

Prodaj 2 DVODELNI OKNI z rolet okvirjem, Praprotna polica 4, Cerklje 3507

Prodaj KRAVO, Dražgoše 19 3508

Prodaj SOBNO OMARO, OMARO za živila, VELIKO MIZO primerno za kmetijo. Naslov v oglašnem oddelku 3509

Prodaj dobro ohranjeni OTROSKI SPORTNI VOZIČEK za dvojčka, Brezje 47/a 3511

Prodaj kombinirani italijanski OTROSKI VOZIČEK, Ulica mladinski brigad 2. 3511

Prodaj KRAVO džersi z dvema teličkoma, Goriče 6, Golnik 3512

Prodaj GAJBICE ter SUHE DESKE 24, 48 mm. Naslov v oglašnem oddelku 3513

Prodaj TV SPREJEMNIK diplomat, Prezelj, Kranj, Nazorjeva 2 3514

Prodaj 250 BETONSKIH ZIDAKOV 40 x 30 x 20 in 300 40 x 30 x 25, Jezeršek Milan, Britof 202 3515

Prodaj rdeč ribez, vsako količino, cena 5 din za kg, Rotar Franc, Tržič, Cankarjeva 26 3516

Prodaj seme RDECE DETELJE in PROSO za krmo piščancev. Sp. Brnik 56 3517

Prodaj rabljen TELEVISIONER, RADIO triglav z gramofonom in novo MOSKO OBLEKO za srednjo postavo. Trojarjeva 11, Kranj 3518

KUPIM

Kupim KARDAN za izruvač ferguson, Sink Jože, Cirče 29, Kranj 3519

MOTORNÁ VOZILA

Ugodno prodaj FIAT 750, letnik 1966, Oreški Ivan, Jesenice, Cesta revolucije 6 3520

Kupim dobro ohranjen FIAT 850. Ponudbe s podatki pod »OHRANJEN« 3521

Prodaj osebni avto FIAT 750, znamke zastava, tip 600 D, letnik 1961. Polenšek Anton, Volaka 15, Gorenja vas 3522

STANOVANJA

Mlada zakonca iščeta SOBO. Naslov v oglašnem oddelku 3523

Iščem SOBO s posebnim vhodom v Kranju ali bližnji okolici. Poslati ponudbe pod »SOBA« 3524

POSESTI

Prodaj rabljen VIKEND za predstavitev. Informacije dobite slaščičarna pri Ravniku, Bled 3525

Oddaj POCITNISO HIŠO v Portorožu do 1. 8. in od 15. 8. dalje. Ponudbe pod »UGODNO« 3526

Prodaj ZAZIDLJIVE PARCELE v bližini Kranja. Naslov v oglašnem oddelku 3527

Prodaj GOSPODARSKO POSLOPJE, GOZD in PARCELE za vikende v hribovitih predelih. Informacije se dobijo vsak dan v Senčurju, Kuraltova ulica 7. 3528

ZAPOSLITVE

Sprejem MIZARSKEGA VAJENCA ali FANTA za priučitev, Ogris Andrej, mizar, Kranj, Trojarjeva 9 (Kalvarija) 3529

Iščem INSTRUKTORJA za matematiko in strojne elemente za II. letnik strojne tehnične šole. Telefon 21-914. Naslov v oglašnem oddelku 3530

Kranj CENTER

14. julija amer. barvni film MISIJA MARS ob 16., 18. in 20. uri

15. julija amer. barvni film MISIJA MARS ob 16., 18. in 20. uri

16. julija amer. barvni film INCIDENT PRI PHANTOM HILLU ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

14. julija amer. barvni film KAKO UBIJEŠ SVOJO ŽENO ob 18. in 20. uri

15. julija amer. barvni film HONDO IN APACI ob 18. in 20. uri

16. julija amer. barvni film POSTAJA KOMANCEV ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

16. julija franc.-italij. barv. film LJUBEZENSKA IGRA ob 18. in 20. uri

Radovljica

14. julija franc. barvni film MESCAN GANGSTER ob 18. uri, italij. barvni film NA POMOC, LJUBEZEN ob 20. uri

15. julija franc. barv. film MESCAN GANGSTER ob 20. uri

16. julija angl. barvni film NORMANOVE HIPI AVANTURE ob 20. uri

OBVESTILA

Obveščam cenjene stranke, da bom imel od 24. julija do 16. avgusta zaprto. Obenem sporočamo delovni čas od 9. do 12. ure in od 14. do 16. ure, sreda in sobota zaprto. Blaž RANGUS, zlatarstvo, Kranj 3531

Cenjene goste obveščamo, da bo gostilna zaprta od 19. do 24. julija 1971 zaradi dopusta. Gostilna ČEPULJE

OSTALO

Zahvaljujem se Zavarovalnici Sava, PE Kranj za solidno izplačano premijo, Andrej Kern, Praprotna polica 28, Cerklje 3533

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so pomagali pri gašenju požara na mojem gospodarskem poslopju. Se posebno se zahvaljujem poklicnim gasilcem iz Kranja, sosedom, prostovoljnimi gasilcem iz Preddvora in ostalim vaščanom Bele. GRČAR FRANC, SP. BELA 7. 3534

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre

Marije Koselj roj. ROGELJ

Savskarjeve mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Žgajnarju, g. župniku, sosedom in sovaščanom za njihovo požrtvovalno pomoč. Zahvaljujemo se za darovano cvetje.

Zahvaljujemo: sestra Manca in sinovi Franci, Vlado in Pavel z družinami.

Tupaliče, Šk. Loka, dne 12. julija 1971.

Zahvala

Ob nenadni, težki in boleči izgubi našega nadyse ljubljenega in dobrega moža in očeta

Jožeta Fendeta

čutimo dolžnost, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so nam izrekli sožalje, počastili pokojnika na domu, mu poklonili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala naj velja tov. Eljonu Cvetu za izredno požrtvovalnost v času njegove kratke, težke bolezni. Dalje naj velja zahvala g. župniku za tople tolažilne besede in spremstvo, Kovinskemu podjetju in sodelavcem za vsestransko razumevanje v težkih trenutkih. AMD Kranj za izkazano pozornost in cvetje, dalje gasilec in pevec za počastitev na njegovi zadnji poti. Lepo se zahvalimo tudi govornikom za poslovitne besede ob odprtem grobu. In končno prav vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Bobovek, dne 12. julija 1971

Globoko užaloščena žena Marija in sin Miro

Škofja Loka SORA

14. julija franc. barvni film ZLATA VDOVA ob 18. in 20. uri

15. julija amer. barvni film CHUKA ob 20. uri

16. julija amer. barvni film CHUKA ob 18. in 20. uri

Železniki OBZORJE

14. julija amer. barvni film PUSKA ZA APACE ob 20. uri

16. julija franc. barvni film ZLATA VDOVA ob 20. uri

DRUŠTVO UPOKOJENCEV
Škofja Loka

razpisuje prosto delovno mesto

POSLOVODJE V KLUBU UPOKOJENCEV ŠKOFJA LOKA

Nastop 1. avgusta. Mesto je primerno tudi za upokojenca. Eventualna pojasnila v pisarni DU Škofja Loka, Solska ulica 7, vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure.

Društvo upokojencev Škofja Loka

MONTAŽA IN PRODAJA AVTOGUM V LESČAH

77 551

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1, stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, ma-looglasna in naročniška služba 22-152. — Naročni-na: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Malj oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

nesreče

TRČENJE V OVINKU

V petek, 9. julija, popoldne je v Puštalu pri Škofji Loki voznik mopeda Niko Kržišnik v ovinku vozil po levi strani ceste in zato trčil v kolesarja Jožeta Gabra, ki je privozil iz nasprotni smeri. Oba sta padla in se lažje ranila.

NEZGODA PRI PREHITEVANJU

Na Cesti Borisa Kidriča na Javorniku se je v petek, 9. julija, dopoldne pripetila prometna nezgoda zaradi nepravilnega prehitevanja. Voznik tovornjaka s prikolico Ivan Knez iz Maribora je vozil po cesti Borisa Kidriča. Prehiteval ga je v osebnem avtomobilu Alojz Klinar iz Rodin, pri tem pa je prehitro zavil pred tovornjak. Tovornjak je osebni avtomobil zadel in odbil v desno v nasip. Škode na vozilih je za 20.000 dinarjev.

AVTOMOBIL VRGLO S CESTE

Na cesti tretjega reda med Ratečami in Škofjo Loko je v Traškem grabnu v soboto, 10. julija, popoldne voznik osebnega avtomobila nemške registracije Kelemen Bela zaradi neprimerne hitrosti zavozil s ceste, se dvakrat prevrnil in obstal na kolesih. Voznik ni bil ranjen, škode na vozilu pa je za 20.000 din.

NENADOMA STOPIL NA CESTO

Na Cesti 1. maja v Kranju je v soboto, 10. julija, zvečer voznik mopeda Janez Bizjak iz Trboja zadel Jožeta Zlogarja iz Kranja. Nesreča se je pripetila v ovinku pred kokrškim mostom, ko je Zlogar nenadoma stopil na cesto, ne da bi se prepričal, če je prosta. Kljub zaviranju v levo, mopedist nesreče ni mogel preprečiti. Pri trčenju je bil Zlogar huje ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

PESEC PRED AVTOMOBIL

Na Golniški cesti na Kokrici je v nedeljo, 11. julija, dopoldne voznik osebnega avtomobila Žarko Lavička iz Kranja zadel Franca Sifterja. Nesreča se je pripetila, ko je Sifter nenadoma z desne strani stopil na cestišče in ob sebi potiskal kolo. V nesreči ranjenega Sifterja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

PREKRATKA VARNOSTNA RAZDALJA

Pri bencinski črpalki v Radovljici na cesti prvega reda je v nedeljo popoldne, 11. julija, voznik osebnega avtomobila Milan Rutar iz Tolmina peljal v strnjeni koloni proti Kranju. Ko se je kolona ustavila, je Rutar trčil v pred njim vozeči avtomobil Jožeta Božiča iz Ljubljane, ta pa še v avtomobil švedske registracije, voznik Jakobsson Magnus. Pri trčenju sta bili huje ranjeni Ana Cor in Franja Velkavrh iz Ljubljane. Škode na vozilih je za 13.000 din.

PREHITEVANJE V SMRT

V ponedeljek, 12. julija, dopoldne je na cesti prvega reda na viaduktu Lešnica voznik osebnega avtomobila Romano Radetič iz Pule prehiteval kolono vozil prav tedaj, ko je iz nasprotni smeri pripeljal osebni avtomobil holandske registracije, vozil ga je Adriaan Spoor. V silovitem trčenju je Radetič umrl na kraju nesreče, hudo ranjene potnike in voznika iz holandskega avtomobila pa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 35.000 din.

NENADOMA STOPILA NA CESTO

Na Smledniški cesti v Kranju je v ponedeljek, 12. julija, popoldne nenadoma stopila z desne strani pred avtomobil Matije Nardoni iz Čirč osemnajstletna Zdenka Prašnikar. Avtomobil jo je zbil po cesti, pri tem si je zlomila roko. L. M.

Gorska nesreča

V severni triglavski steni sta se v petek, 9. julija, ponesrečila dva alpinista pripravnika Matjaž Vrtovec in Igor Pekavčič iz Ljubljane. Ker se nista vrnila ob dogovorjenem času na Kredarico, dva nemška alpinista pa sta slišala klice na pomoč, so ju naslednji dan ob tretji uri začeli reševati gorski reševalci iz Mojstrane in z Jesenic.

Nšli so ju v steni živa, le Pekavčič je imel ranjeno koleno. Reševalci so zaprosili za pomoč avstrijsko gorsko reševalno službo, ki naj bi poslala helikopter. Helikopter je pristal v nedeljo, 11. julija, zjutraj na Kredarici in prenesel poškodovanega Pekavčiča na letališče v Lesce, od tam pa so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Da bomo varni

Naši najmlajši udeleženci v prometu so zaključili letošnjo bogato prometno preventivno in vzgojno dejavnost, ko so se ob koncu šolskega leta zahvalili s cvetjem in toplo besedo delavcem milice, družbenim organizacijam, podjetjem in drugim za vso prizadevnost in skrb, da bi bili varni v prometu.

Prometno vzgojna akcija »III. republiško šolsko prometno tekmovanje« je bila to leto najbolj množična. Saj je sodelovalo v vseh razrednih, šolskih, občinskih, medobčinskih in republiškem tekmovanju več kot 100 tisoč mladih. Tudi na vsakoletnem prazniku mladih v akciji »17. junij — dan varstva otrok v prometu« je sodelovalo okoli 50 tisoč šolskih otrok. Razen tega pa so tudi šole storile v minulem šolskem letu mnogo več kot prejšnja leta, da bi bila mladina načrtno in redno vzgajana v prometu. To je vsekakor pripomoglo, da je bilo v prvem polletju letos v primeri z enakim lanskim obdobjem na naših cestah nekoliko manj prometnih nesreč otrok in mladine.

Visok odstotek prometnih nesreč je še vedno pri predšolskih otrocih. Kaj je vzrok za to, je dobesedno težko povedati. Dejstvo je le eno, da starši posvečajo še premalo skrbi varstvu otrok na cesti. Pa tudi vozniki motornih vozil bi morali biti previdnejši do otrok, če jih že vidijo pred sabo na cesti ali ob njej pri igri. To, da je nesreč predšolske mladine zadnje čase nekoliko manj, kot je to bilo še pred leti, ne pomeni, da smo storili že vse, da bi otroka obvarovali najhujšega v prometu.

Zdi se nam umestno, da opozorimo že zdaj starše otrok, ki bodo jeseni prvič poslali otroke na več ali manj samostojno pot v šolo, da jih vsaj v začetku spremljajo do šole, jih med potjo pouče, kako in kje naj hodijo in podobno.

V prvem polletju letos je bilo na naših cestah po sicer nepopolnih podatkih 284 prometnih nesreč z udeležbo otrok in mladine. Kar 15 otrok je bilo mrtvih in 267 huje in lažje ranjenih. Lani je bilo v enakem času 336 podobnih prometnih nesreč, pri katerih je bilo 11 mrtvih in 311 ranjenih otrok. Ne glede na to, da je bilo letos nekoliko manj nesreč, ni rečeno, da naj bo naša skupna skrb za še intenzivnejše prometno vzgajanje mladine manjša kot doslej. Saj je še vedno največ prometnih nesreč zaradi enega samega vzroka: nenadnega in nepredvidnega prečkanja ceste — kar v 205 primerih. Drugi najpogostejši vzrok prometnih nesreč otrok je nepravilna vožnja s kolesom — 40 primerov.

Pri 284 prometnih nesrečah so bili krivci nesreč vozniki motornih vozil v 27 primerih. Pri vseh ostalih nesrečah pa otroci sami, če lahko tako rečemo in pri tem seveda opozorimo na krivdo tudi njihove varuhe. Po starostni dobi je bilo pri 257 nesrečah prizadetih 124 otrok do 7. leta starosti, 122 od 7. do 14. leta starosti in mladincev do 18. leta starosti.

Zaželeno je, da bi šole že takoj v začetku novega šolskega leta začele intenzivno s prometnim vzgajanjem šolske mladine. Saj vsi želimo, da bodo otroci varno prihajali v šolo in se po pouku spet varno vračali. To pa bo v mnogočem pripomoglo k zmanjšanju števila prometnih nesreč naših najmlajših udeležencev v prometu.

D. Suhli

Trgovsko podjetje na veliko in malo
s servisi AVTO — CELJE, Celje,
Ljubljanska 11

vam nudi takojšnjo dobavo

avtomobile ŠKODA

100 Š, 100 L in 110 L v različnih barvah.

Nudimo potrošniško posojilo v znesku 6.000 N din oz. 12.000 N din. Vozila so tehnično pregledana in opremljena z dokumenti za registracijo.

Obiščite naš AVTOSALON v Celju na Ljubljanski 11, telefon 21-80, kjer vam nudimo tudi mopede TOMOS, rezervne dele in dodatno opremo za vozila FIAT-ZASTAVA, NSU in RE-NAULT.

Priporoča se

AVTO — CELJE, CELJE

Požara

V petek, 9. julija, popoldne je začelo goreti gospodarsko poslopje Katarine Grčar na Sr. Beli. Poslopje je pogorelo, prav tako pa tudi 23 ton sena, 1 tona cementa, pol tone umetnih gnojil in razno orodje. Škode je za 60 do 70.000 din. Komisija UJV meni, da je požar nastal med rezanjem sena na električni rezilnici.

V nedeljo, 11. julija, zvečer je pogorelo gospodarsko poslopje Jožeta Škerjanca iz Stiške vasi. Pogorelo je tudi 9 ton sena, dva pluga in brane. Škode je za 20.000 din. Vzrok požara še ni znan.

V soboto štart v II. zvezni vaterpolski ligi

Letos bomo na letnem kopališču v Kranju priče izredno zanimivim vaterpolskim tekmam za prvenstvo II. zvezne lige in za naslov mladinskega državnega prvaka ter članskega in pionirskega pokalnega prvaka SRS. Vaterpolisti Triglava so že deset dni na pripravi v Splitu in se bodo v Kranju vrnila tik pred pričetkom tekmovanja v II. zvezni ligi. Prvenstvo se bo namreč pričelo v soboto, 17. julija, ko bo v kranjskem bazenu prva tekma, in sicer med Ljubljano in Triglavom. Triglavani ponovno trkajo na vrata I. zvezne lige in so se zaradi tega temeljito pripravili, po vsej priliki bolje kot lani za štart v prvoligaški konkurenci. Mladinci pa imajo prvič v zgodovini slovenskega plavalnega športa priložnost, da v hudi konkurenci najboljših mladih vaterpolistov iz vseh naših republik uradno dokažejo, da se za perspektivo kranjskega vaterpola ni potrebno bati.

Naj pred prvenstvom še enkrat objavimo razpored tekem, ki jih bodo igrali Triglavani v letnem bazenu v Kranju. Razpored tekem je naslednji: 17. julij — Ljubljana : Triglav, 21. julij — Jedinstvo : Triglav, 23. julij — KPK : Triglav, 31. julij — Vojvodina : Triglav, 1. avgust — Spartak : Triglav.

Vstopnina za eno tekmo bo naslednja: odrasli — 8 din, dijaki in vojaki: 5 din, otroci do 10 let: 2 din. Po vsaki tekmi, ki se bo pričela ob 20.30, bo nato na kopališču ples.

Od 26. do 28. julija bo v Kranju mladinsko prvenstvo SFRJ. Tekmovanja bodo dopoldne in zvečer. Na turnirju bodo sodelovale naslednje ekipe: Partizan in Crvena zvezda iz Beograda, Spartak iz Subotice, Mladost in Medveščak iz Zagreba, Jadran iz Hercegnovega, Jug iz Dubrovnika, KPK iz Korčule, Jadran, Morinar in Pošk iz Splita, Sibenik, Jedinstvo iz Zadra, Primorje z Reke in domači Triglav.

V okviru tekmovanja za pokal PZS v vaterpolu bosta v Kranju dve članski tekmi, in sicer 18. julija — Koper : Triglav in 22. julija Triglav : Renče. Obe tekmi se bosta pričeli ob 17. uri. Na občinski praznik Kranja 1. avgusta pa bo na kranjskem kopališču tekmovanje pionirskih ekip za pokal PZS. J. Javornik

Športni teden v Naklem

Dolgoletna želja športnikov in ljubiteljev športa v Naklem se je lani uresničila. S prostovoljnim delom in s pomočjo nekaterih delovnih organizacij jim je uspelo urediti oz. asfaltirati igrišče za kulturni dom.

Tako kot lani bodo tudi letos organizator »športnega tedna«, ki je bogat s športnimi prireditvami. Ker so letos k sodelovanju povabili goste iz sosednje Koroške in ker bodo v prihodnjih letih prireditelji enakih srečanj, bo športni teden v Naklem postal tradicionalen.

Prvi se bodo občinstvu v petek ob 14. uri predstavili igralci domačih ekip v ma-

tem nogometu. Ob 19. uri pa bo v dvorani kulturnega doma odprto prvenstvo Naklega v judu, kjer lanskoletni prehodni pokal brani domačin Edo Zaplotnik. V soboto ob 14. uri se bodo na rokometnem igrišču pomerili rokometaši Križ, Dupelj ter domačini. Ob 17. uri bo odbojarsko srečanje domačih ekip in ob 20. uri tekmovanje v namiznem tenisu za posameznike. Za zaključek športnega tedna pa se bodo v nedeljo ob 8. uri na nogometnem igrišču srečale enajsterice St. Janža (Koroška), Predoselj in Naklega za prehodni pokal ZB.

—dh

Blejski četverec odličen

V soboto je prišla na Bled razveseljiva novica, da se je posadka četverca brez krmarja v sestavi Berc, Potočnik, Mandič in Janža z Blede uvrstila v finale lucernske regate. V tem švicarskem mestu so odlični Blejčani premagali v četrti skupini predtekmovanja madžarski

čoln, kombinirani čoln Južne Afrike in Francije, posadko univerze Cambridge in VK iz Basla. Osvojili so prvo mesto z odličnim časom 6:17,76. V nedeljo je bilo finalno tekmovanje. Blejčani so zasedli v močni mednarodni konkurenci peto mesto. M. H.

Po prvem kolu Triglav tretji

Kranj, 13. julija — letno kopališče je bilo danes prizorišče prvega obračuna slovenskih plavalcev. V prvem kolu za pokal PZS se je namreč pomerilo nad 110 plavalcev in plavalcev iz devetih slovenskih klubov — Celulozar (Krško), Fužinar (Ravne), Ilirija (Ljubljana), Ljubljana, Neptun (Celje), Delfin (Rovinj), Rudar (Trbovlje), Koper in domači Triglav.

Kljub dokaj topli vodi (23°C) so bili doseženi prečni rezultati. Še najboljšega je dosegla Triglavanka Mandeljc na 200 m prsno, ki je svoji ekipi priplavala 888 točk. Že po prvem kolu je prišlo do presenečenja, saj je povedla Ljubljana pred Ilirijo in Triglavom.

Rezultati: moški — 400 m

Državna reprezentanca na Bledu in v Kranju

Jugoslovanska nogometna reprezentanca — jutri se bo v Beogradu srečala z izbranim moštvom, ki so ga izbrali novinarji, 18. julija pa se bodo v Riu v prijateljski tekmi pomerili z nogometaši Brazilije, na kateri se bo slovit nogometaš Pele poslovil od nogometne reprezentance Brazilije — je po nekaj letih spet na pripravi v Sloveniji.

Pod vodstvom v.d. zveznega kapetana Vujadina Boškova ter trenerja Luštica in Zeca se je v soboto v hotelu Golf na Bledu zbralo 15 kandidatov za majico z državnim grbom. Med njimi je šeststera igralcev Crvene zvezde (Dujković, Pavlovič, Antonijević, Filipović ter Džajić), trije člani letošnjega državnega prvaka Hajduka (Vukčević, Holcer in Jerković), po dva izbranca imata beograjska ligaša Partizan in Beograd (Paunović in Bjeković ter Petković in Stefanović), po enega pa sarajevski Železničar (Bukal) in kot edini slovenski predstavnik član ljubljanske Olimpije Oblak.

Ker je na blejskem stadionu prevelika trava za igranje reprezentance, leti vsak dan trenirajo na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju.

Kot zanimivost naj pove, da stadion na Maracani v Riu lahko sprejme nad 170 tisoč gledalcev, in da je predsednik SFRJ Josip Broz-Tito odlikoval najboljšega nogometaša Brazilije — člana ekipe Santosa ter »črnega biser« in »kralja nogometa« Peleja z medaljo jugoslovanske zastave. —dh

kravl: 1. Rudan (Delfin) 4:45,0, 2. Andrič (Ilirija) 4:45,1, 3. Cargo (Celulozar) 4:49,7; 200 m prsno: 1. Zavrl 2:51,8, 2. Erženčnik (oba Fuž) 2:57,2, 3. T. Slavec (Triglav) 2:58,0; 100 m delfin: 1. Kostanjšek (Lj) 1:05,7, 2. Andrič (Il) 1:07,6, 3. Zavec (Fuž) 1:08,1; 100 m hrbtno: 1. Rudan (Del) 1:07,4, 2. Potočnik 1:08,9, 3. Jurman (oba Il) 1:10,4; 100 m kravl: 1. Linhart (Lj) 58,8, 2. Kramberger (Koper) 1:02,0, 3. Potočnik (Il) 1:03,4; 200 m mešano: 1. Kostanjšek (Lj) 2:29,6, 2. Breznik (Il) 2:37,2, 3. Valel (Fuž) 2:37,2.

Ženske: 400 m kravl: 1. Kramberger (Ko) 5:44,4, 2. Sever (Lj) 5:47,6, 3. Savlj (Ko) 6:00,0; 200 m prsno: 1. Mandeljc 3:01,6, 2. Švarc 3:06,8, 3. Pajntar (vse Tr) 3:11,9; 100 m delfin: 1. Hodej (Rud) 1:26,0, 2. Marolt (Lj) 1:29,1, 3. Drobnič (Lj) 1:29,2; 100 m hrbtno: 1. Porenta 1:16,9, 2. Pečjak (oba Tr) 1:20,3, 3. Stok (Ko) 1:22,0; 100 m kravl: 1. Kramberger (Ko) 1:10,1, 2. Sever (Lj) 1:11,1, 3. Pribošek (Il) 1:13,8.

Ekipe: 1. Ljubljana 11291, 2. Ilirija 10595, 3. Triglav 8954 itd. —dh

Krivci naj bodo kaznovani

Izvršni odbor gorenjske nogometne podzveze je pred dnevi razpravljal o neprijetnostih v zvezi z registracijo nekaterih nogometašev NK Triglav in o pomladitvi treh pionirjev Triglava, in sicer Pompeta, Mraka in Lebarja, ki bi morali nastopiti za slovensko pionirsko reprezentanco na državnem prvenstvu v Borovu. Nesporno je, da gre v tem primeru (pomladitev) le za prekršek, ki ga je napravil Rudi Gros kot selektor republiške reprezentance in bo zato moral odgovarjati pred disciplinskim sodiščem

NZS. Izvršni odbor GNP pa se ne čuti krivega v primeru dvomljivih registracij Mihe Bajžila in Marjana Ajdovca. Komisija za registracijo GNP je registrirala omenjena dva igralca na osnovi dokumentov, ki jih predvideva registracijski pravilnik in ki jih je predložil NK Triglav.

V prihodnjih dneh bo disciplinska komisija NZS razčistila vse te probleme in nejasnosti ter bomo zato več poročali o teh rezultatih in o »grešnikih«, ko bodo primeri dokončno razčiščeni in krivci kaznovani.

Prijateljsko srečanje nogometašev

Včeraj se je vrnila v Francijo 30-članska skupina športnikov iz mesta Sainte Marie aux Mines. Na 3-dnevem gostovanju v pobratenem Tržiču sta dve francoski ekipi sodelovali na mednarodnem turnirju, ki ga je priredil NK Tržič. Na tem turnirju četverice je I. francosko mo-

štvo doseglo 2. mesto, za domačo enajsterico. Tržičani so prejeli kip nogometaša, drugouvršeni Francozi pa spominski pokal — darilo pokrovitelja, občinske skupščine Tržič.

Tržiški nogometaši bodo obiskali Francijo v prihodnjem letu. —ok

Dr. Franjo Pavlin umrl

Včeraj so na ljubljanskih Zalah pokopali generalnega sekretarja Organizacijskega komiteja Planica dr. Franja Pavlina, ki je moral zaradi zahrbtnih bolezni v 56. letu starosti zaključiti svojo življenjsko in športno pot. Dr. Pavlin je bil eden glavnih organizatorjev v planiškem komiteju, ki ima največ zasluga za razvoj naše Planice. V njem je delal z velikim veseljem in ljubeznijo do smučarskega športa. Tudi v zadnjem letu so bile njegove misli pri organizatorjih, ki so se potego-

vali za organizacijo prvega svetovnega prvenstva v poletih v Planici, čeprav je bil priklenjen na bolniško posteljo. Z njim je izgubil smučarski skakalni šport nedvomno največjega organizatorja in zaslužnega moža za razvoj smučarskih skokov in Planice. Njegova vrzel v smučarski organizaciji in planiškem komiteju bo ne nadomestljiva. Čeprav je želel, da bi dočakal prvo svetovno prvenstvo v Planici, se mu ta njegova zadnja športna želja ni izpolnila. J. J.

1 vprašanje 3 odgovori

Včeraj, 13. julija, so praznovali šoferji in avtomehaniki stanovski praznik. Na ta dan 1943. leta so partizanske enote napadle Žužemberk na Dolenjskem, in v tej akciji so prvič sodelovale tudi motorizirane partizanske enote. Zaradi tega so se slovenski šoferji in avtomehaniki odločili, da bo 13. julij njihov stanovski praznik. V ponedeljek smo poiskali dva šoferja in enega avtomehnika in jih vprašali, kaj sodijo o varnosti in razmerah na naših cestah, in kaj menijo o predlogu, da bi imeli tudi šoferji skrajšano delovno dobo.

ukvarjam z vozili znamke NSU. Opažam, da vozniki teh avtomobilov premalo pazijo na prazen hod sklopke, na slabo cesto, ker se izredno hitro razbije korito za olje (karter), pogosto pa se zamaši tudi oljna črpalka. O redu na naših cestah pa menim, da je promet skozi Kranj ob konicah nemogoč, moje splošno mišljenje pa je, da je na cestah preveč vinjenih voznikov in da ne znamo hitrosti prilagajati razmeram na cesti. Strinjam se, da bi morali imeti poklicni šoferji beneficirano delovno dobo.

● Peter KALAN, šofer, Transturist Škofja Loka: »Šofer sem 16 let. Pred sem vozil 'rešilca', pol drugo leto pa vozim avto-bus. Pri nas imamo premalo cest in še te so slabe. Pravih avtomobilskih cest sploh ne poznamo. Drugič pa bi rad povedal, da vozniki še premalo spoštujemo prometno kulturo. V tujini jo veliko bolj. Menim, da bi bil pri nas na cestah večji red, če bi prometne žile popravili, če bi imeli šoferji več zavesti, in če bi bili okrepi prometnih organov strožji. Danes pa je marsikomu vseeno, ali plača 50 ali 100 tisočakov kazni. Nobena stvar ga ne spametuje. 16 let sem že član našega združenja in vrsto let že govorimo o naši skrajšani delovni dobi, ki bi jo zaslužili, saj smo, recimo, na cesti noč in dan. Vsi pravijo, da bi bilo to predrago, saj bi na primer samo analiza stala več milijonov dinarjev.

● Dane GOLOB, avtomehaničar, Creina Kranj: »Za mehanika sem se izučil pred desetimi leti. Delam na servisu osebnih avtomobilov na Laborah in se v glavnem

● Peter ZUPAN, šofer, Creina Kranj: »Poklicni šofer sem dve leti. Spoznal sem, da so naše ceste izredno slabe, da so šoferji premalo disciplinirani, posebno poglavje pa so nedeljski šoferji, ki nimajo izkušenj, čeprav to mislijo. Preveč zaupajo samemu sebi, divjajo, in zaradi tega toliko nesreč ob nedeljah in praznikih. Izpit še ne pomeni vsega... Dobro bi bilo, če bi nam, šoferjem, skrajšali delovno dobo. O tem se sicer precej govori, vendar za zdaj lahko samo upamo.

J. Košnjek

Ob srečanju borcev Prešernove brigade

Spomini pod Robidnico

V Leskovicah — med Poljansko dolino in Cerknem — so se v nedeljo zbrali borci nekdanje Prešernove brigade. Ob tej priložnosti so odkrili spominsko obeležje padlemu komisarju Ludviku Petelinšku-Crtu ter razvili prapor borcev NOV te vasi.

Najprej so se zbrali na vzpetini nad Novaki v Leskovicah, kjer je 15. marca 1944 v hudem boju s sovražnikom padel tovariš Crt. O liku tega izredno priljubljenega borca za novi pravičnejši svet je govoril predsednik občinskega združenja borcev NOV Škofja Loka tovariš Mirko Tolar. Med mnogimi udeleženci sta bili tudi dve sestri padlega Črta iz Frankolovega. Prek košenic tja do golega Porezna so odjeknile tri salve v počastitev spomina borem, ki so tu padli za plemenite skupne cilje. Pred ploščo so položili vence in šopke, žirovski pevski zbor »Alpina« in njihova godba pa so z izvajanjem obudili spomine na naše žrtve.

Osrednja prireditev je bila zatem v sami vasi Leskovicah, ki je bila v cvetju, zastavah, izpisanih geslih in pozdravih nekdanjim partizanom — prešernovcem. Glavni govor nekdanjega komandanta te brigade Branka Karapandže-Matjažka je ob vsej prisrčnosti in originalnosti navdušil vso pisano množico, zbrano na prijazni ravni v senci pod košatimi češnjami in orehi. Govoril je o osebnih odgovornosti in disciplini v današnjem življenju, o današnjih težavah, o razmerah v svetu in o drugih aktualnih skupnih nalogah današnjega razvoja in vse to s tako prepričljivostjo, povezano z nekdanjim in današnjim življenjem, da so si navzoči čisto

dajali duška z dolgimi aplavzi. Tudi ko je govoril o šovinizmu in pravem nacionalizmu, je dejal: »Ko sem takrat v vojni prišel med vas v Slovenijo, ko nisem znal niti besede slovensko, smo se z vami in z vsemi kmeti tu naokrog lepo razumeli, ker smo bili vsi istih misli, imeli smo iste težnje in iste cilje. Dandanes pa se komplicira in komplicira, da se domala ne bomo več razumeli.« Znova ploskanje! Zaključil je s citatom »Žive naj vsi narodi...« ob prepričanju, da bodo tudi današnji nasledniki kot takratni borci znali uveljavljati te plemenite cilje pod imenom našega velikega pesnika.

Govoril je tudi komandant brigade JLA, ki pod imenom »Prešernova« še danes nadaljuje tradicije iz nedavne revolucije z utrjevanjem bratstva med našimi narodi in z obrambo izbojevanje svobode.

Na okrašenem odru so nastopali vojaki (sedanji prešernovci, ki so se tudi v velikem številu udeležili tega srečanja), učenci osnovne šole iz Gorenje vasi ter godbeniki in pevci iz Žirov. Praporji vseh krajevskih zdru-

ženj škofjeloške občine so zatem sprejeli medse še prapor soborcev iz Leskovic.

Ko je nastopil orkester mladih fantov-vojakov z domačimi in poskočnimi vižami so se zavrteli stari in mladi. Ob postrežnih mizah pod kozolci in drevesi so postregli z okrepčili in osvežili. Borci »že belih las, s trebuh in odraslimi družinami« kot je dejal Matjažek, so se kmaj prepoznali, toda zateni vsi presenečeni spraševali drug drugega — »Se spominjaš takrat, ko smo napadali Turjak, ko smo nosili ranjenec preko tistih kraških kotan, takrat ko smo šli na Trst?« Tisoč je bilo vprašanj in srečanje se je nadaljevalo do hladnega poletnega večera.

K. Makuc

Praznik Bleda

V počastitev krajevnega praznika Bleda bo do konca meseca na Bledu vrsta različnih prireditev. Tako bodo že jutri zvečer v festivalni dvorani na Bledu folklorni plesi, ki jih bo izvajala skupina Emona iz Ljubljane. V petek zvečer pa bo slavnostna seja krajevne skupnosti.

Uredite si vaše denarne zadeve tako, da vam bo banka kar najbolj pri roki.

84 poslovnih enot LJUBLJANSKE BANKE vam nudi hiter, učinkovit in zanesljiv bančni servis!

Ljubljanska banka

pravi naslov za denarne zadeve!